

294526048

101 Københavns kommune

KBH

46.37 København's Fondsbørs

RHB

Omkring KØBENHAVNS BØRS

Børsliv i Begyndelsen af
det 20. Aarhundrede

af
Hendrik Stein

OMKRING KØBENHAVNS BØRS

H E N D R I K S T E I N

OMKRING
KØBENHAVNS
BØRS

BØRSLIV I BEGYNDELSEN AF DET
20. AARHUNDREDE

PORTRÆTTEGNINGER
af VALD. SETOFT

„BØRSEN”S FORLAG

KØBENHAVN 1937

KØBENHAVNS
KOMMUNEBIBLIOTEKER
HOVEDBIBLIOTEKET

* 09.332

St 475

o

ex. 2

I Foraaret 1937 offentliggjordes i „Børsen“ nogle Smaaskitser, „Børsliv i Begyndelsen af det 20. Aarhundrede“, som — ikke mindst paa Grund af de ledsagende Portrættegninger, der var blevet til ved Samarbejde mellem Forfatteren og Tegneren Vald. Setoft — fremkaldte en Række Opfordringer til en samlet og udvidet Fremstilling af Emnet. Disse Ønsker imødekommes ved Udsendelsen af denne lille Bog, der intet pretenderer udover til Papiret at fæstne Erindringen om en Tid, da der endnu var et virkeligt Børsliv i København.

H. St.

Naar Spærreklokken begyndte at kime, kunde man daglig opleve det muntre Skue af adstadige Børsherrer i Løb op over Rampen.

HVIS en Udlænding i vore Dage søger hen til Københavns Børs, vil han ikke kunne undgaa at blive fanget ind af Børsbygningens ejendommelige Arkitektur, dens gennemførte stilrene Linier og Dragespirets stolte Rejsning. Og fortsætter han sin Vandring op ad Rampen, vil den store, søjlebaarne Børssal tale til hans Skønhedssans, men — det levende Børsliv, som han venter at finde dér, hører Fortiden til. Selv i den Time, hvor Fondsboersens Medlemmer og deres Medhjælpere fra Noteringsværelset spredes over Salen, er den kun sparsomt befolket.

Der var en Tid, da det var anderledes. Københavns Børs har vel aldrig kunnet tage det op med de store Børser, men endnu omkring Aarhundredskiftet var den Sædet for en omfattende Varehandel, den eneste Børs af Betydning i Norden og i en vis Forstand en Udfaldsport mod den store Verden. Den københavnske Smørnotering havde vundet en Verdensnoterings Karakter, og den københavnske Arbitrage, navnlig for Korn- og Foderstofhandelen, var højt anset og søgtes ogsaa udefra.

Tallene paa Børsbesøgende naaede den Gang op paa 6—700 daglig, og henimod Børstid stimede Børsher-
rerne fra alle Sider — over Højbro, fra Gammelholm
og fra Christianshavn — mod Christian IV's Børs, let
kendelige paa de høje, skinnende Silkehatte, der var
den københavnske Grosserers Adelsmærke. Kl. 2,4 rin-
gedes Børstiden ind, og den, der ikke inden Kl. 2,5
havde faaet Foden indenfor de brede Portdøre, maatte
bøde 25 Øre til Grosserer-Societetets Understøttelses-
fond. Trods det veldædige Øjemed kunde man daglig,
i det Øjeblik Spærreklokken begyndte at kime, opleve
det muntre Skue af adstadige Børsherrer sætte i Løb
op over Rampen for i Tide at naa indenfor Dørene
og spare 25-Øren. Det var en hel Sport.

Krøyers store Børsbillede, der daterer sig tilbage til
Midten af 90'erne i forrige Aarhundrede, er et Monu-
ment over Tietgen-Perioden, som da var ved at ebbe
ud. Samtidig har Kunstneren forsøgt paa Lærredet at
fastholde det Liv, som den Gang udfoldede sig indenfor
Børsens Rammer. Billedet midtsamles om Tietgens og
Glückstadts Personer. Uvilkaarlig fanges Beskueren
af Tietgens Skikkelse, der med Hænderne begravet i
Frakkelommerne er paa Vandring fremefter; det er
næsten, som vilde han træde ud af Rammen. Lidt til
Siden for ham, halvt bortvendt, ses Glückstadt med
rundpullet Hat i den omgivende Skov af blankstrøgne
Cylindre. Med fremragende Kunst har Krøyer ved Pla-
cering og Udførelse karakteriseret de to Mænd saaledes,
at man aner Rivaliteten.

Faa Aar efter var Tietgen gaaet over i Historien,
medens Glückstadt endnu i en Aarrække fortsatte sin
Gerning. Under de daglige Børsbesøg fandt man ham
gerne i den anden Sofa tilhøjre, naar man kom ind gen-
nem Glasdørene. Her sad han, lille og sirlig af Skikkelse,

sædvanlig med det ene Ben trukket op under sig, om-
sværmet af de mange, der havde Ærinde hos den mæg-
tige Bankchef eller ønskede at sole sig i hans Nærhed.

Skønt uanselig af Ydre, virkede han ved sin Person-
ligheds Magt. „Den lille Geheime“, som han i de senere
Aar kaldtes — Heide benævnte ham paa sin spøgefulde
Manér mindre respektfuldt Jøden Isak — kunde med
et Blik fryse uønskværdige Personer væk, men naar
han strøg den lidt reservede Holdning af sig, kunde
Blikket bag Guldbrillerne være lutter Varme og Vel-
vilje, og han var heller ikke uden Lune. Her blot en
enkelt af de mange Anekdoter, der fortaltes om ham:

Da en Trosfælle en Dag søgte Glückstadt for at bede
ham om et Bidrag til et nærmere bestemt Formaal,
svarede han med at overrække ham en Hundredkrone-
seddel.

„Deres Søn“ — forsøgte den paagældende forsigt-
tigt — „har givet 500 Kroner!“

„Har han det“, sagde Glückstadt og saa op med et
lille Smil. „Naa, ja, det
er en helt anden Sag. Han
har en forholdsvis vel-
staaende Far. Det har jeg
ikke!“

*

Efter Tietgens Død
var Privatbanken traadt
noget i Baggrunden. —
Heide havde ganske vist
en fremragende Evne til

*Her sad „den lille Geheime“,
sirlig af Skikkelse,
sædvanlig med det ene Ben
trukket op under sig.*

at holde Offentligheden i Aande, men Interessen gjaldt mere hans Person end Banken. Paa Børsen viste han sig kun i Ny og Næ. Her var det Geheimeetatsraad Jul. Larsen, der repræsenterede Banken, bevægende sig rundt i Børssalen, affabel og inddadende, men samtidig i sin Form let maliciøs og sarkastisk. Da han hin straalende Sensommerdag i 1908, da Alberti havde meldt sig til Politiet, blev kaldt ned i Nationalbanken, mens Privatbankens eget, i Hast sammenkaldte Bankraad i Spænding afventede hans Tilbagekomst, fik han sit Knæk. Den store Offentlighed, der var tilbøjelig til at identificere Privatbanken med Heide, vendte sig vel i første Øjeblik mod denne, men det var Larsen, som havde Ansvaret for Bankens Engagements med Alberti, og han blev da ogsaa kort efter nødsaget til at vige sit Sæde.

Den 8. September 1908 henimod Børstidens Slutning kom jeg op paa Børsen. Der hvilede en underlig trykket Stemning over Forsamlingen. Folk stod tavse eller i dæmpet Samtale rundt om i Vinduesforbygningerne. Man havde Følelsen af, at et Uvejr var i Anmarch, men at ingen rigtig vidste fra hvilken Kant, det vilde komme.

Paa min Vej gennem Børssalen standsede jeg ved en Vinduesniche, hvor Brødrene Dessau og enkelte andre stod fordybet i Samtale. — „Hvad er her paa Færde?“ spurgte jeg. „Ved De ikke noget?“ lød Svaret. „Er det rigtigt, at Bondestandens Sparekasse er lukket?“

Jeg fór til Telefonen. Bondestandens Sparekasse svarede ikke. Jeg ilede ind i Privatbanken. Der var Bankraadsmøde, men da jeg gik ned ad Trapperne, mødte jeg Geheimeetatsraad Larsen, der kom fra et Møde i Nationalbanken og uhyre nedslaaet i en kort Samtale meddelte mig, hvad der var sket. Kort efter vidste hele Børsen det samme.

Da jeg næste Morgen traadte ind paa mit Kontor, ringede det paa min Telefon, og en ukendt Stemme spurgte: „Er det rigtigt, at Heide har skudt sig?“ — Spørgsmaalet virkede brutalt som en Næsestyver, men Indtrykket stilledes ganske i Skygge af, hvad jeg en Times Tid senere oplevede, da jeg lod mig melde hos Privatbankens Direktion. Heide ilede mig paa sin sædvanlige, lidt pudsige Maade i Møde tværs gennem det store Kontor, men i samme Nu kaldte Telefonen ham tilbage, og jeg hørte ham svare paa en Forespørgsel: „Heide — jo, det er mig! Tak, jeg har det i bedste Velgaaende!“

Døren til Sideværelset, hvor Geheimeetatsraad Jul. Larsen havde sit Kontor, stod aaben. Ogsaa hans Telefon kimede, og jeg blev nu Vidne til, hvorledes de to Privatbankdirektører hver gennem sin Telefon ustandselig maatte dementere Forespørgslerne om, hvorvidt det var rigtigt, at Heide havde skudt sig eller hængt sig eller taget sig af Dage ved Gift. Det var jo en lidt besynderlig, makabert farvet Situation, og nogen nærmere Orientering blev der under disse Omstændigheder ikke Lejlighed til, men for saa eftertrykkelig som muligt at dementere Rygterne om Heides Selvmord, blev han midt i Børstiden i Triumf ført igennem Børssalen ind i Kursnoterings-Værelset, hvor Geheimeetatsraad Jul. Larsen med en Haandbevægelse præsenterede ham for Forsamlingen. Gensynsglæden gav sig Udtryk i stærke Bravo- og Leveraab.

*

Ogsaa Handelsbankens Førstedirektør, Geheimeetatsraad *P. N. Damm* hørte til Børsens daglige Gæster. Han var Pessimisten blandt Storbankernes Direktører — i alle Tilfælde yndede han at forskanse sig bag et vist

Hvem ær De?

Sortsyn — og han havde det Lov paa sig, at han fremfor nogen forstod at sige Nej. Peter Nicolaj, som han kaldtes Mand og Mand imellem, var da heller ikke umiddelbart tilgængelig.

Da jeg som ung Redaktør en Dag søgte Damm, maalte han mig fra oven nedefter og spurgte med let Nasallyd: „Hvem ær De?“ Dertil var maaske ikke meget at sige, men da Spørgs-

maalet i den følgende Tid gentoges, hver Gang jeg henvendte mig til ham, virkede det unægtelig noget irriterende — en ren Afvænningskur!

Men en skønne Dag vendte Bladet sig, og var man først kommen paa Talefod med Peter Nicolaj og havde vundet hans Tillid, kunde han være saare aabenhjertig og vindende. Hensynet til Bankens Tarv gik for ham fremfor alt andet, og det var da ogsaa Hensynet til hans egen Bank, der var bestemmende for den Holdning, han indtog, da Grundejersbanken, der lededes af hans Svigersøn, Olaf Hansen, krakkede i 1908. Udadtill var Damm i de Dage som sædvanlig; han bar sit Hoved lige højt, men paa Tomandshaand kunde man lejlighedsvis som i et Glimt se, hvad der rørte sig bag det tilknappede Ydre. Han hadede fra hin Dag Emil Levy, som havde affattet det saakaldte „falske Prospekt“, og som han betragtede som den egentlige Ophavsmand til den Ulykke, der havde ramt Banken og hans Familie.

Som en Tyv om Natten havde Bankkrisen af 1908 sneget sig ind over Byen og Børsen. Sent ud paa Aftenen — ved Titiden — Torsdag den 6. Februar udsendtes en Meddelelse om, at Grundejersbankens Bankraad havde vedtaget at „suspendere Bankens Betalinger indtil videre“. Der var jo ikke den Gang noget, der hed Radio, og først da Folk næste Morgen intet anende — det gjaldt i alle Tilfælde det store Flertal — aabnede deres Aviser, erfarede de, hvad der var sket.

Indtrykket var overvældende. Siden da har vi oplevet en Række verdensomvæltende Begivenheder, som ganske stiller 1908-Krisen i Skygge, men for den daværende Generation var Februar-Dagene 1908 uden Sidestykke. Hen imod Børstid paa Krisens første Dag gled Folk i store Stimer op ad Rampen. Den store Børs-sal var en myldrende Myretue, hvor Sagførere, Kapitalister og Forretningsfolk, der ellers aldrig havde Ærinde paa Børsen, blandede sig med dennes faste Gæster. Stemningen var dog behersket, selve Noteringen forløb saa temlig rolig, og man bevarede en ubestemt Forventning om, at Uvejret dog maaske vilde drive over. Men da Hovedbankerne, der havde været samlet for at drøfte Situationen, henimod Noteringens Slutning udsendte en Erklæring, der lynede af Mangel paa Beslut-somhed, slog Stemningen ganske om. Grundejersbankens Aktier, der naturligvis var strøget af Kurslisten, hand-ledes i store Poster helt ned til 10—12 pCt, og de yngre Banker fik en uhyggelig Fornemmelse af, at Tampen begyndte at brænde i deres Nærhed.

Den følgende Dag strømmede det fra Morgenstunden ind til Vekselererne med Salgs- og Baisse-Ordre paa Detailhandlerbankens Aktier, og Børsen fik et fuld-stændig panikagtigt og oprevent Forløb. Fra Børsen for-plantede Nervøsiteten sig ud i Befolkningen, og under

Knudtzon og Tvermoes.

Parolen „Sauve qui peut“ styrkede Folk i Aftentimerne i stort Tal til Bankerne for at hæve deres Penge. Heldigvis var den næste Dag Søndag, og inden Mandagsbørsens Aabning havde man tilvejebragt den Stats- og Bankgaranti for Grundejerbanken og Detailhandlerbanken, som ene var i Stand til at standse Panikken. Man aandede da lettet op, og selv om Eftervirkningerne af de bevægede Krisedage vedblivende sporedes en rum Tid fremefter, gled Børsen dog lidt efter lidt tilbage i de vante Folder.

*

Naturligvis var ogsaa Nationalbanken daglig repræsenteret paa Børsen. Ved særlige Lejligheder dukkede den slanke og elegante Knudtzon op i Børssalen, men sædvanligvis var det Rud. Tvermoes, som mødte paa Bankens Vegne. Knudtzon, der oprindeligt havde været Officer, inden han overtog det fædrene Købmandsfirma, var en saare retlinet Personlighed, og det var ham, der i sin Tid satte igennem, at Nationalbanken opsagde den af Bondestandens Sparekasse optagne Kredit, hvilket gav Stødet til Albertis Fald. Iøvrigt var Stillingen som Nationalbankdirektør trods Bankkrise og Albertikatastrofe ikke den Gang saa udsat en Post, som den senere blev. Rud. Tvermoes var Hørkræmmersøn og selv Hørkræmmer, indtil han, som særlig handelskyndig, indtraadte i Nationalbankens Direktion. Han var en højt kultiveret og tilbageholdende Natur, men naar han i

Børssalen med begge Hænder i Frakkelommerne bevægede sig fra Gruppe til Gruppe, havde han altid et venligt Ord og et Smil til dem, han indlod sig med.

Ved Siden af Hovedbankerne fandtes der som allerede nævnt en Række mindre Banker, der ligeledes var repræsenteret paa Børsen af deres respektive Direktører. Blandt disse Lederen af Landets ældste Privatbank — Københavns private Laanebank — Direktør Nygreen, der var mere forfaren end de fleste i den københavnske Børslistes Papirer, men forøvrigt ledede sin Bank halvvejs som en Sparekasse. Blandt de yngre Bankers Direktører var der — ved Siden af Grundejerbankens Olaf Hansen — navnlig to, der efterhaanden gjorde sig bemærket: Den rødblonde Villum Nielsen, der med sit Firma Rubin & Bing var gaaet ind i Københavns Laane- og Diskontobank og under Bankkrisen i 1908 — paa selve den kritiske Søndag, da Bankkomitéen blev dannet — ved et dristigt, næsten genialt Træk reddede sin Bank over i de garanterende Storbankers Kreds. Og saa Hassing-Jørgensen med sine ny Idéer om Revision og Bankvirksomhed. Fra sit beskedne Revisionskontor ved Vandkunsten havde han med jydsk Sejhed under beskedne Former faaet etableret sin Revisionsbank og arbejdede sig videre frem, uanfægtet af den Modvind, han mødte. Ganske vist fik hans Modstandere nogle Aar senere forpurret, at han rykkede ind i Nationalbankens Direktion, men de kunde ikke hindre, at han kort efter gik ind som Handelsminister i det andet Ministerium Zahle.

Valget til Nationalbankens Direktion

Villum Nielsen, der under Krisen i 1908 med et dristigt Træk reddede sin Bank over i Storbankernes Kreds.

havde forøvrigt indenfor Forretningsverdenen været omfattet med meget stor Interesse. Det var et udbredt Ønske, at Valget maatte falde paa en Købmand, og her samlede man sig om Westy Stephensen, der havde Sæde i Repræsentantskabet. Fra anden Side ønskede man Direktionen suppleret med en praktisk Bankmand, og som saadan udpegedes Revisionsbankens energiske Direktør. En tredie Kandidat var den unge Nationaløkonom Carl Thalbitzer, der havde Ansættelse i Banken.

Den 5. Februar 1913 traadte Repræsentantskabet sammen for at vælge den ny Direktør. Da Børsen aabnede denne Dag, forelaa endnu ingen Afgørelse, men kort efter forlød det, at Repræsentantskabet havde suspenderet sine Forhandlinger, og at Prøvevalget havde givet Hassing-Jørgensen det største Stemmetail. Saa viste Nationalbankdirektør Knudtzon sig i Salen, og blev straks af Geheimeetatsraad Damm bortført til en af Vinduesfordybningerne. Andre flokkedes om Westy Stephensen, der syntes ganske uanfægtet og med et stort Smil erklærede, at der skam ikke var nogen Tvivl om, at det endelige Valg vilde falde paa Hassing-Jørgensen. Men dennes Modstandere udnyttede Pausen bravt, og da Repræsentantskabets Møde blev genoptaget, var Situationen totalt ændret. Thalbitzers Kandidatur blev trukket tilbage til Fordel for Westy Stephensen, som derefter valgtes med alle Stemmer.

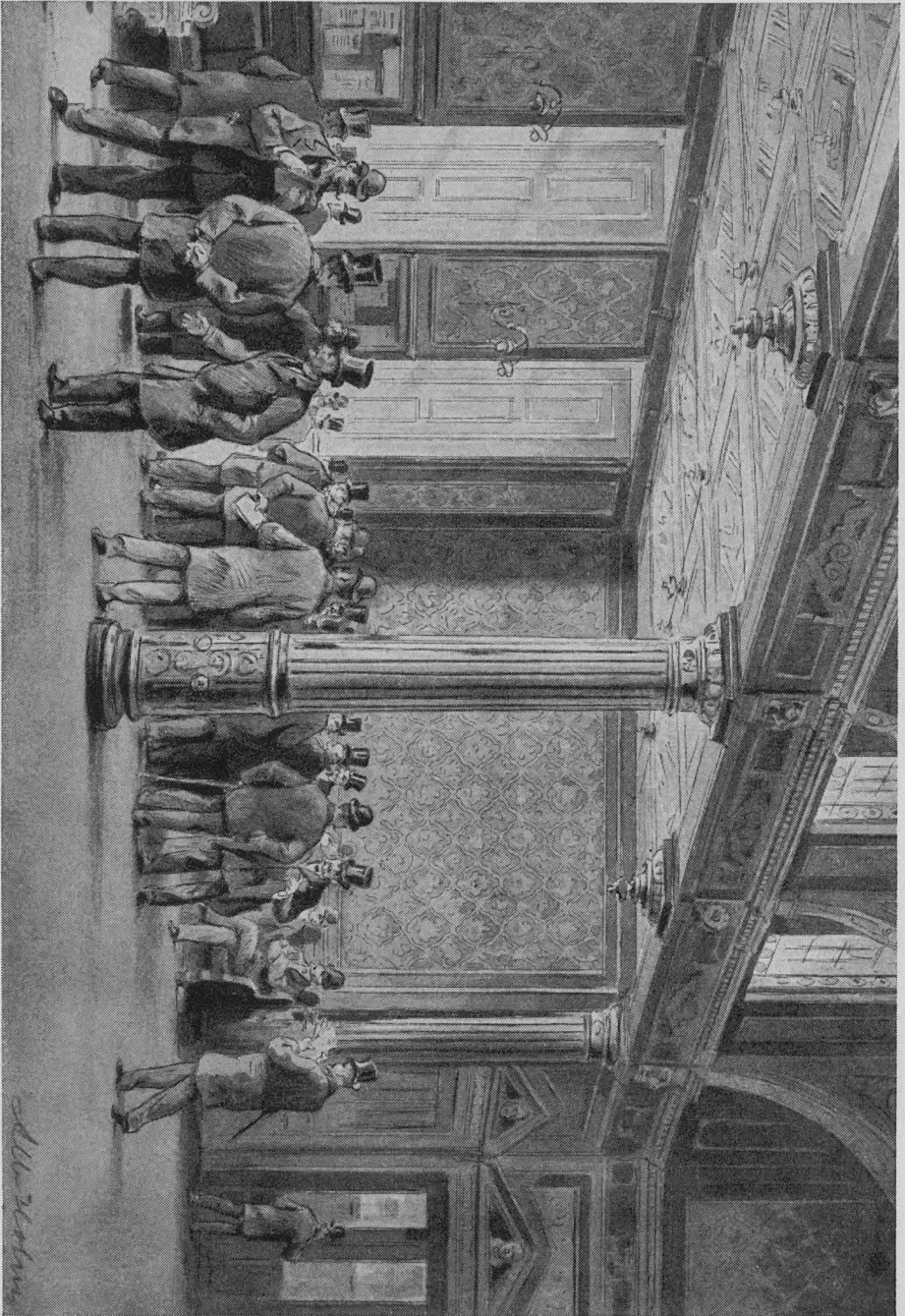
Saaledes levede Børsen med i de skiftende Begivenheder. Selve Bankdirektørernes daglige Fremmøde — baade de store og de smaa Profeters — virkede til at give Børslivet baade Karakter og Kolorit og bød adskillige praktiske Fordele. Der var her en bekvem Lejlighed for Bankernes Ledere til uden alle Formaliteter at tales ved, og for Forretningsverdenens Folk til at faa Finansernes Mænd i Tale.

Fondsboers-Profilen:

*Øverst i Midten: Vekselerer Fr. Salomon-
sen (J. S. Salomonson & Co.). 2. Række fra
venstre: Vekselerer N. J. Moritz og Brød-
rene Trier (Louis og Theodor). Nederst til
venstre Vekselerer V. Steen (Bendix & Steen).*

FONDS- OG AKTIEBØRSENS Medlemmer havde udenfor Noteringen deres Tilhold i Hjørnet til højre for Glasdørene, naar man kom ind i Børssalen. Efterbørsen havde den Gang ikke den samme Betydning som senere, men der foregik dog en Del Forretninger. Her var Etatsraad Lorck's imponerende Skikkelse det naturlige Midtpunkt, omgivet af Cheferne for de større og mindre Bankier- og Vekselererfirmaer: Andr. Simonsen fra Hahn's Enke, der hørte til de solide gamle Firmaer, og over hvis Kontorer paa Købmagergade der hvilede en næsten Dickens'k Stemning; Aug. Lunn, der med megen Dygtighed havde arbejdet sig en stor Forretning op; Brødrene Trier — Theodor og Louis —, som ligeledes havde skabt sig et stort og trofast Klientel, Konsul Th. Green — „Børsen“s Stifter —, der havde gjort Forretningen i unoterede Papirer til et Speciale; Johs. Henriques, der var Hjørnets Kronikør, fuld af Anekdoter, og mange, mange andre.

Fonds- og Aktiebørsens Hjørne ved Karmandredskiftet: Efter Noteringen

H. W. Thomsen

Megen Anseelse nød Chefen for det gamle Bankierfirma Henriques jun., Otto R. Henriques, der som Finansernes særlige Tillidsmand daglig paa sin Vandring fra Børsen aflagde Besøg paa den anden Side Gaden hos Statsgældsdirektør P. O. A. Andersen. Han repræsenterede tredje Generation indenfor det mere end hundredaarige Firma, hvis Navn figurerede ved Siden af de københavnske Hovedbanker, hver Gang Staten appellerede til Laane-

Etatsraad Lorck og „Christian IV's Etatsraad“, Bankier J. S. Salomonsen.

Otto R. Henriques aflagde som Finansernes Tillidsmand daglig Besøg paa den anden Side Gaden.

markedet. Sønnen Carl Otto, som den Gang var en ung Mand, har siden hen baade i denne og andre Henseender hævdet Firmaets hæderværdige Traditioner.

Endvidere var der den lille, sirlige Etatsraad J. S. Salomonsen — „Christian IV.s Etatsraad“ —, saaledes kaldet, fordi Etatsraadtitlen var tilfaldet ham som Anerkendelse for det smukke Mindesmærke, han ude ved Nyboder havde rejst Christian IV. Om en anden af Børsens Koryfæer, der havde faaet tildelt en tilsvarende Hædersbevisning, fortalte man, at han havde kviet sig noget ved den rundelige Modydelse i veldædigt Øjemed, men at han tilsidst hos den almægtige Justitsmini-

*Vekselerer
A. F. Lamm
vilde helst se en
Sag baade fra den
ene og den anden
Side.*

ster — Alberti — havde opnaaet 10 pCt. pr. kontant.

En Mand, som der stod adskillig Strid om, var Vekselmægler Sigvard Salomon, der i en Række Aar periodevis skrev Finanskrønikker i „Børsen“, og som ved sin respektløse og ganske uimponerede Pen ikke just skaffede sig Venner. Han var en Mand med stærke Sympatier og Antipatier. Navnlig var Privatbanken stadig Genstand for hans Misbilligelse, og trods „Konferensraad Heides udmærkede og højt skattede Egenskaber“ kunde han ikke forsonse sig med, at „Vejen til C. F. Tietgens Direktørstol“ var gaaet over Frederiksberg Birk.

Til Fondsbørsens Forgrundsfigurer hørte i Aarene efter Aarhundredskiftet den høje, mørke og gnistrende Vekselerer Chr. Reimann, en uafhængig og noget stejl Natur, som imidlertid netop i Kraft af disse Egenskaber nød megen Tillid — og den lille, vævre A. F. Lamm, der havde et Smil til alle og helst vilde se en Sag baade fra den ene og den anden Side. Til Trods for, at han som Vekselerer stod i Tjeneste hos den udskregne Kapitalisme, var Lamm erklæret Socialdemokrat, hvilket en Overgang førte ham frem til Posten som Formand i Københavns Borgerrepræsentation. I de bevægede Aar, hvor de nok som bekendte „Vekselerersager“ med deres Afsløring af de mindre heldige Fondsbørsmetoder skabte voldsomt Røre om Københavns Fonds- og Aktiebørs, faldt det i Reimanns og Lamms Lod henholdsvis som Formand og Næstformand for Kursnoteringsudvalget at føre det kollegiale Forsvar for Standen. Det var

Lamm, der tog Situationen i stiv Arm ved med en næsten naiv Oprigtighed til Retsprotokollen at erklære, at Kursskæringen var „almindelig Skik og Brug“, og at man ved Afgivelse af et Responsum under Sagen indenfor Kursnoteringsudvalget havde overvejet, om man ikke skulde lyse „denne Fremgangsmaade“ i Kuld og Køn som „Koutume“, hvad han for sit Vedkommende havde været stemt for!

En Mand, der stod megen Respekt om, var Ad. J. Levin, der sammen med Broderen, Martin, havde taget det fædrene Firma, I. M. Levin & Co., i Arv. Han var en Mand af gammeldags, solide Principper, ikke en kedelig Forsigtigper, tværtimod en Mand med Humør, men tillige en klog og forstaaende Raadgiver. Troede han paa en Sag, var han ogsaa parat til at gaa ind for den; det var saaledes ham, der satte den Ballin'ske Virksomhed paa Aktier. Da han i 1907 trak sig tilbage fra Forretningerne, gik Firmaet over til hans Nevø, Johan Levin, der var af en noget anden Støbning og med megen Dristighed førte Firmaet frem ad nye Baner, saaledes at det ved Verdenskrigens Udbrud stod som det absolut førende indenfor den københavnske Fonds- og Aktiebørs. I Publikumsbaasen fulgte man i disse Aar med spændt Agtpaagivenhed, alt hvad Johan Levin foretog sig, og noterede ivrigt, naar „Levin købte“ eller „Levin solgte“! Hvorledes det siden hen gik det gamle Firma er tilstrækkelig bekendt.

Noget helt for sig selv var Vekselmægler Th. Schiöler, hvis høje Skikkelse og morsomme, levende Ansigt uvilkaarlig

*Vekselmægler
Th. Schiöler
bevægede sig hjem-
mevant i Storban-
kernes Direktions-
kontorer.*

tildrog sig Opmærksomhed. Han var uddannet hos Gedalia, havde i høj Grad haft Tietgens Tillid og var besvogret med Damm. Følgelig bevægede han sig hjemmevant i Storbankernes Direktionskontorer, og han var i Kraft af sin Personlighed en meget benyttet Mand. Hans store Personalkendskab, hans Lune og smittende Humør, der skaffede ham Frisprog alle Vegne, gjorde ham fortræffelig egnet til de formidlende Opgaver, naar det gjaldt at bringe en Sag i Gænge, danne et Konsortium, eller hvad der ellers kunde falde for. Det var saaledes Schiøler, der — og det var paa sin Vis hans Livs store Bedrift — havde faaet Tietgen og Glückstadt forsonede, saaledes at Tietgen, der hidtil havde staaet Frihavnen haardt imod, tilsagde denne sin og Det Forenede Dampskibs-Selskabs Støtte. Det var denne Alliance, der fik sin officielle Besegling, da Glückstadt nogle Dage senere ved en Banket paa Skydebanen rejste sig og med sit Champagneglas i Haanden gik hen til Tietgen og hilste ham, en Gestus, som hos det store Selskab udløste et stormende Bifald.

Nu og da dukkede der op paa Børsen en lille, distingveret Mand af et venligt og indtagende Væsen, lige forekommende nedad som opad. Det var Claus Langhaar Smidt, forkortet til Claus L. Smidt, hvis Firma, Smidt & le Maire, førte sit Udspring tilbage til det gamle, hæderværdige dansk-engelske Bankierfirma C. I. Hambro & Son. Da hans Isse skinnede som en Billardkugle, appellerede hans haarfagre Døbenavn umiddelbart til Børsviddet, men forøvrigt nød han stor Anseelse og

*Claus Langhaar
Smidt
førte sit Firmas
Udspring tilbage
til C. I. Hambro
& Son.*

var meget afholdt. Han var blandt andet Bankier og financier Raadgiver for Kong Georg af Grækenland og nød ogsaa iøvrigt megen Yndest indenfor Kongefamilien, navnlig hos Enkedronningen, hvem han var en stor Støtte i det filantropiske Arbejde. Man saa i hine Tider sjældent eller aldrig et Velgørenhedsopraab, uden at Claus L. Smidt figurerede som „Komiteens Hovedkasserer“.

Blandt de noget yngre indenfor Vekselererkreisen lagde man Mærke til van Deurs, der med verdensmæssig Lethed bevægede sig rundt i Salen. Ikke for intet havde han faaet sin Uddannelse i Paris, og med sit vennesele Væsen og det tindrende Smil under det buskede Overskæg havde han let ved at komme i Kontakt med Folk.

Saa var Villiam H. Michaelsen af en helt anden Type, men hans lidt tunge og mutte Væsen dækkede over megen Retsindighed og Varme. Ogsaa Alfred Horwitz hørte til dem, man lagde Mærke til, mest vel fordi han omtrent samtidig med, at han fandt Indpas ved Noteringen, meldte sig til det skrivende Kor og under Mærket „Aforist“ skrev en Række Finanskrønikker i „Børsen“.

Ganske særlig samlede Opmærksomheden paa Fonds- og Aktiebørsen sig om Eduard Rée. Han var Direktør i Kreditkassen for Landejendomme og meget kyndig i alt, hvad der vedrørte Realkredit, men han var tillige Vexelmægler og var som saadan Deltager i Kursnoteringen. Gennem sin forøvrigt noget omstridte Virksomhed paa Børsspekulationens Omraade — først og fremmest gennem sin storstilede Spekulation i Sukkeraktier — havde han sat det københavnske Børsliv i Sving paa en Maade, som man aldrig havde set det tilforn. Han var en Overgang ubestridt Aktiebørsens

Kursnoteringen 1907.

I Midten paa Podiet Noteringslederen mellem Etatsraad Lørrick (t. v.) og Vekselerer Th. Trier (t. h.). — Til venstre staaende op imod Døren Vekselmægler Martin R. Henriques.
Siddende med Ansigtet mod Beskueren: til venstre Vekselerer Lamm, yderst til højre Vekselerer van Deurs og nedenfor Podiet Vekselerer Sophus Simonsen.
Ved Pultene i første Række Vekselerer Edmund Henriques (med rundpullet Hat), Vekselmægler Severin og længere til højre i Profil Vekselmægler Nicolaysen, Vekselerer Andreas Simonsen og en face Vekselerer Julius Herforth.
I Forgrunden Vekselmægler Abrahamsen (i Profil med Bakkenbarter), Vekselerer Steen (i Midten) og Vekselmægler Wm. Hecksher (med høj Hat).
I Baggrunden af Salen Publikumsbaasen, hvor „Svenskeren“ giver Signal til sin Vekselerer.

Behersker, et kvikt og muntert Hoved, en Mand af megen Charme og tilmed en meget dygtig Mand, for hvem Spekulationerne saa at sige aldrig slog fejl. Intet Under, at den Bevægelse, han havde fremkaldt indenfor Aktiebørsen, efterhaanden drog flere og flere frem-

mede Elementer til, først og fremmest den saakaldte „Svensker“, en Rentier Berlin fra den anden Side Sundet, der i en lang Aarrække hørte til Børsens faste Stok og var en af dem, der paa sin Vis var med til at præge det københavnske Børsliv i hin Periode.

*

De professionelle Spekulanter var forøvrigt et Kapitel for sig. De kom fra mange forskellige Lag i Samfundet, og deres Indstilling var yderst forskellig. Under Noteringen — hvor man den Gang som nu gik frem efter det omstændelige Auktionsprincip — stod de gerne stuvede sammen i den lille Publikumsloge i Baggrunden af Noteringssalen, hvor de spændt fulgte Opraabet og med megen Respekt saa hen til „Svenskeren“, naar han fra sin Plads gennem Fingersprog dirigerede Slagets Gang.

De fleste af dem maatte i disse Omgivelser kvittere deres borgerlige Navn for et eller andet *nom de guerre*: „Husejeren“ og „Frimærkehandleren“ bar Navn efter deres borgerlige Stilling. „Haltefanden“ var af Profession Bogholder og Ekspert i Regnskaber og gik i sine Spekulationer næsten videnskabelig til Værks. „Bageren“ — eller som han ogsaa kaldtes „Kringlevrideren“ — bar uden for Børsen et højliterært Navn. „Den kloge Kone fra Lund“ var egentlig Sagfører, men havde opgivet Inkassationer for Jobberiet. Og der kom stadig flere til som „Sporskifteren“, der var Trafikassistent ved Statsbanerne, „Købmanden“, hvis Tillægsnavn ikke saa godt lader sig gengive paa Tryk, „Ole Mangepenge“ og adskillige andre.

„Svenskeren“.

Det var overvejende Smaakapitalister og Medløbere. De bidrog maaske nok deres til at sætte Kolorit paa Børslivet, men det var ikke dem, der gav Tonen an eller prægede Børsomsætningen. Til Gengæld blev Børsen for mange af disse Mennesker deres Skæbne.

„Ole Mangepenge“ — hvis borgerlige Navn var Ole Jørgensen — var af Profession Malermester og en særdeles flittig og dygtig Mand i sit Fag, indtil han indfangedes af Børsspekulationen. Han dukkede op paa Børsen omkring 1910—1911 og fik som alle, der i denne Periode i rette Tid engagerede sig i Dampere, Vinden med sig. I Løbet af kort Tid blev han en særdeles holden Mand — *paa Papiret!* Da en Bankdirektør en Dag paa Børsen trak ham til Side og sagde, at nu skulde han holde op, saa vilde han for Resten af Livet have sit paa det Tørre, svarede han, at det vilde han skam ogsaa, — saa snart han havde naaet den halve Million! Men inden han naaede saa vidt, indtraf Balkankrisen 1912 og fejede alle hans Papirer af Bordet. Ole Jørgensen maatte da for en Tid vende tilbage til Penslen, men Verdenskrigen gav ham en ny Chance. Han havde igen Medvind. Han tumlede efterhaanden med store Beløb, han var blot ikke blevet klogere, og det endte ganske som i første Omgang.

Og som det gik „Ole Mangepenge“, gik det de fleste andre, ogsaa „Købmanden“. Da han i anden Omgang — under Verdenskrigen — lagde ud, lovede han sig selv, at denne Gang skulde han nok vide i Tide at tage Reb i Sejlene. Der var System i hans Spekulationer, han valgte med Omhu de Papirer, hvorpaa han vilde bygge sin og sin Families Fremtid — sit „Fideikommis“, som han kaldte det — og hans Engagements, der var fordelt paa forskellige Banker i København og Provinserne, gik efterhaanden op i Millionbeløb. Men da Bøt-

ten vendte, røg „Fideikommisset“ i Lyset, og en skønne Dag havde han knapt Salt til et Æg.

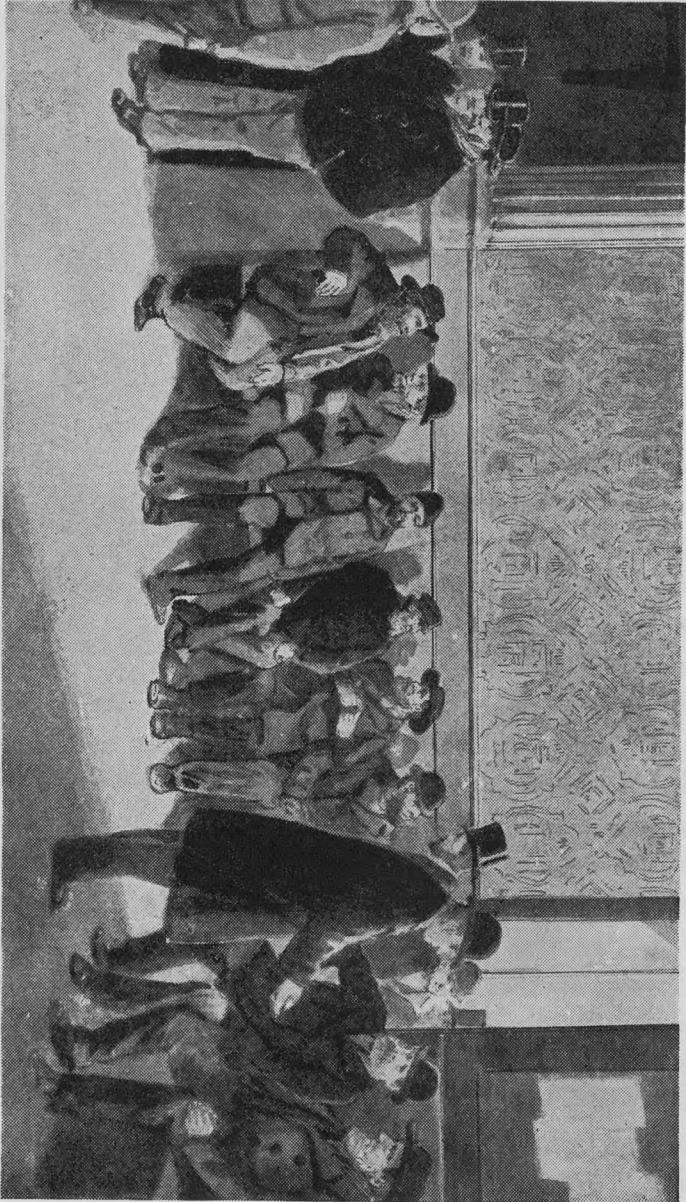
Om „Købmanden“ kunde man dog ingenlunde sige, at han ikke havde Forstand paa, hvad han indlod sig paa. Men Spillet fangede ham som saa mange andre, saa at de aldrig fik gjort op, før det var for sent! Og naar det gik saaledes med de Kyndige, hvad skal man saa sige om alle dem, der i den samme Periode med deres lille Kapital mødte frem til Dansen om Guldkalven uden at have Begreb om hverken Børs eller Papirer?

Det var et broget Publikum, som i disse Aar befolkede Børs-salen og fordrev de egentlige Børsfolk udenfor Fondsbørsen fra deres Arbejds-

mark. Børshandelen strakte sig i disse Tider langt ud over det normerede Klokkeslet, og man kunde opleve at se jævne Folk fra Landet, der havde forvildet sig ind i Børssalen, slaa sig ned i en Sofa og trække Madposen frem. Det var de besynderligste Spørgsmaal og Bemærkninger, man kunde komme ud for: „Ballin“, sagde en Mand en Dag — „jeg troede, det var et Dampskibsselskab!“ Og en Dame, som var kommet med i Kehrausen, stillede det pudsige Spørgsmaal: „Sig mig, kan det virkelig betale sig at bortfragte Dampere i Timevis?“ Det var hendes Begreb om Time-Charter.

*Publikums-Baasen
under Balkan-Krisen 1912.*

Børsens Skipperhjerne omkring Aarhundredskiftet.

EN SÆRLIG KOLORIT var der over Børsens Skipperhjørne. Medens Fonds- og Aktiebørsens Medlemmer holdt til i Hjørnet til højre, indenfor Glasdørene, havde Skipperne gennem Aarene vundet Hævd paa det modsatte Hjørne. Her bredte de sig, skæggede og vejrbidte, i Sofaer og Vinduesfordybninger, medens de ventede paa Last til Provinsen eller Østersøhavne.

Men ogsaa Direktørerne for de store Rederier hørte naturligvis til Børsens faste Publikum, og de var altid Genstand for megen Opmærksomhed. — Baade den ene og den anden Købmand var interesseret i Skibes Positioner og i Dagens Fragter, og ikke mindst gjaldt dette Kornbørsens Medlemmer, der fremfor nogen disponerede i den større Stil. Ogsaa fra Fondsbørsside søgte man til Stadighed Føling med Rederne. Hvad enten det gik op eller ned, hørte Dampskibsaktier — den Gang som nu — til Spekulationens Favoritter, og her var jo Adgang til Førstehaands-Orientering.

*Generalkonsul Johan Hansen sen.,
Direktør Carl Will
og Skibsreder Adolf Carl.*

I alle Tilfælde var det nok værd at sondere Stemningen og maaske bjærge en Fidus.

Blandt de Redere, som havde deres daglige Gang paa Børsen, var den vennesele Adolf Carl — Chefen for de Carl'ske Selskaber og Formand for Dansk Dampskibsrederiforening — og Broderen Martin, „Heimdal“s Reder. Endvidere den muntre og granvoksne

Peter de Nully Brown yndede som forsigtig Reder at chartre „Norden“s Dampere ud i Tiden.

de Nully Brown, der som forsigtig Reder yndede at sikre sig ved at chartre „Norden“s Dampere ud i Tiden, og Seniorchefen for det gamle C. K. Hansen'ske Firma, Generalkonsul Johan Hansen, hvis stilfulde, angliserede Skikkelse hørte til dem, der altid tildrog sig Opmærksomhed. Han nød Anseelse og Respekt som en meget dygtig Forretningsmand. Ogsaa Sønnen Johan — den nuværende Seniorchef og Generalkonsul — var paa dette Tidspunkt begyndt at gaa paa Børsen og oplevede i de følgende Aar en hastig Karrière, hvis foreløbige Kulmination var Posten som Danmarks første Handelsminister.

Det var store Dage for Københavns Børs, hvor man i mere end en Menneskealder havde stilet imod at faa en særlig Repræsentant i Regeringen for Handelens Interesser. Den ny Handels-Ekscellence fejrede Begivenheden ved en stilfuld Banket, hvor Regeringens Chef, Konsejlspræsident — som det den Gang hed — Neergaard i en stor Tale tilkendegav sin Glæde over, at han havde kunnet imødekomme Handelsstandens mangeaarige Ønske. Det gjaldt nu om, sluttede han spøgende, „nur keine Dumheiten machen!“

Ak ja! Det var lettere sagt end gjort. De første Handelsministres Vej var nærmest at ligne med et Forhin-

dringsløb, der bød paa mange skjulte Farer, og da Johan Hansen nogen Tid efter sin Tiltræden blev fotograferet til et Billedværk i fuldt Udstyr med Uniform og trekantet Hat, skrev han under Billedet de dystert klingende Ord: Livet er Alvor.

Foruden de allerede nævnte hørte den lille, tætte Skibsreder Chr. Sass af Firmaet Holm & Wonsild — „Myren“s dygtige og elskværdige Reder — til de daglige Børsgæster. Af en helt anden Type var Kaptajn Torm, hvis djærve og skæggede Sømmandsskikkelse bevægede sig gennem Børssalen som paa et Skibsdæk. Ogsaa om Alfred Christensen stod der Saltvandsduft.

*Kaptajn Torm
bevægede sig gennem
Børssalen som paa et
Skibsdæk.*

*Ogsaa om
Alfred Christensen stod
der Saltvandsduft.*

Han var Skippersøn fra Rudkjøbing og havde selv — ligesom Torm — taget hele Tørnen fra Skibsdreng til Kaptajn. En frodig Skikkelse, en Mand med en overordentlig Livskraft, fuld af Ideer og tumlende med mangehaande Planer. Han lagde ud med Kulhandel, var en af de første, der herhjemme optog Forretning med Cykler, startede Dampskibsselskaber, anlagde en Havn ved Hellerup og en Maskinfabrik ved Strandmøllen etc., etc. Heldet fulgte ham ingenlunde altid, men hvad enten det gik med eller mod, bevarede han op i Aarene en beundringsværdig Gaa-paa-Evne.

Medens Torm og Alfred Christensen

havde Skipperpræget over sig, var Kay Reinhard Sø-officeren blandt Rederne. Han havde opgivet en smuk og lovende Karrière indenfor Marinen for at tiltræde Stillingen som Direktør i Det dansk-russiske Dampskibsselskab, som paa det daværende Tidspunkt var inde i en højst ugunstig Udvikling. Paa Børsen mødte man til en Begyndelse den ny Mand med en vis Skepsis, og selv indtog han i dette for ham ukendte Milieu en ret reserveret Holdning. Imidlertid viste det sig snart, at Reinhard var i Besiddelse af megen administrativ Dygtighed, og det var allerede lykkedes ham at bringe Selskabet nogenlunde paa Fode, da Krigskonjunkturerne satte ind og bar det ud over alle gamle Skader. Efter Krigens Slutning gik Dansk-Russisk op i Det Forenede Dampskibs-Selskab, som havde erhvervet Majoriteten af Aktierne og udløste Resten med 5—6 Gange deres Paalydende. Samtidig traadte Kay Reinhard ind i Selskabets Direktion.

En Mand, der omkring Aarhundredskiftet paakaldte megen Opmærksomhed i Børskredse, og til hvem der en Overgang knyttedes adskillige Forventninger, var Konsul Peter L. Fisker, Chefen for det gamle Skibsrederfirma Hecksher & Søn. Han var en Mand af utvivlsomt Initiativ og havde startet en Række Trampselskaber og i Tilknytning dertil oprettet en fast Linie paa Filadelfia, men han var tillige mere Optimist end godt var, saaledes at hans Foretagender ikke fik den nødvendige Styrke til at staa den langvarige Fragtmisère, som fulgte efter den sydafrikanske Krig, igennem.

Det nedarvede Kommissions- og Kurtagesystem, som praktiseredes indenfor Skibsfarten, og som bevirkede, at Redernes og Aktionærernes Interesser ikke faldt absolut sammen, havde i disse Nedgangsaar været Genstand for adskillig Kritik, og havde ført til, at man

indenfor en Række Dampskibsselskaber foretog en Ændring af Driftsformerne. Men dette kunde ikke hindre, at den langvarige Skibsfartskrise efterhaanden udmarvede Selskaberne. Flere mindre Selskaber havde allerede maattet give op eller var blevet reorganiseret, andre gik deres Opløsning i Møde og saa deres Aktier tendere imod Nulpunktet.

Alligevel virkede det saa temmelig overvældende, da man i den sidste September-Uge i 1910 pludselig stod overfor Likvidation og Konkurs af et Rederi-Koncern, der omfattede en Tonnage paa op imod 30 Skibe! Det følte som en Katastrofe, og i de følgende September-Dage reagerede Børsstemningen kraftig. Det var ikke langt fra, at man talte paa Knapperne: Hvem vilde Loddet ramme næste Gang? Men Skæbnen vilde, at med det Fisker'ske Sammenbrud var Bunden naaet. Efter de mange Elendighedsaar brød en ny Fragtkonjunktur igennem, og det bar atter imod Tinderne.

Naturligvis var det ikke blot Trampselskabernes Direktører, som havde deres daglige Gang paa Børsen. Ogsaa Det forenede Dampskibs-Selskab var repræsenteret ved det daglige Fremmøde, bl. a. af Selskabets Prokurist, siden hen dets Direktør, den solide og tillidsvækkende John Larsen, der desværre døde i ung Alder.

Selskabets administrerende Direktør Jacob Brandt forblev derimod i det Glasskab, han havde indrettet sig i Selskabets Kontorbygning med Udsigt over Ekspeditionslokalerne, og satte vistnok aldrig sine Fødder i Børssalen undtagen ved de stormende Generalforsamlinger, der forberedte hans Tilbagetræden fra Selskabet. Han var en Selvherskernatur, der kørte baade Overordnede og Underordnede i stramme Tøjler. En Børskronikør, som lejlighedsvis søgte ham for at blive orienteret om Selskabets regnskabsmæssige Stilling, fik til

Svar, at han jo kunde læse sig alt fornødent til, naar Regnskabet forelaa. „Der oppe“, tilføjede han, idet han pegede mod Loftet, „holder vi vore Bestyrelsesmøder. Dér vedtages Regnskab og Udbytte, og jeg drejer Laasen om i Døren, indtil Meddelelsen er naaet til Børsen. Før dette er sket, slipper ingen ud!“

Det var vel nok ment som en Spøg, men det karakteriserede Manden. Hans Temperament og Metoder passede ikke helt med dansk Mentalitet, og Samtiden værdsatte derfor heller ikke hans Gerning efter Fortjeneste. Tietgen havde kaldt ham hjem fra Rusland — hvor han som ung Mand havde faaet Ansættelse i det Bornholdt'ske Firma og havde tjent sig op til Chef — for at han skulde foretage en højst tiltrængt indre Reorganisation af Selskabet, og et saadant Oprydningsarbejde virker let til at gøre sin Mand mere frygtet end elsket.

Under Fragtkampen med „Vereinigte Bugsir“ i Aarene 1903/1904 skete det, at Privatbankens Direktør, Geheimeetatsraad Jul. Larsen, en Dag paa Børsen anmodede mig om at tale med Direktør Brandt om et Dementi, som jeg skulde søge optaget i hamburgske Blade, der havde bragt nogle urigtige, for Det Forenede Dampskibs-Selskab generende Meddelelser. Da jeg efter Børstid naaede ned i Kvæsthusgade og anmodede om at faa Direktøren i Tale, blev der svaret mig, at han ikke var til Stede. Jeg kunde ganske vist se ham bag Glasvæggen, men — „Direktøren tog ikke mere imod idag!“

Da jeg fortsat insisterede paa at blive meldt, gav den mangeaarige Kontorchef, der var graanet i Selskabets Tjeneste, til Slut op, idet han med dirrende Stemme sagde: „Naa, saa skal jeg melde Dem, men — *det bliver paa Deres eget Ansvar!*“

Da jeg omsider fik Foretræde, viste Direktør Brandt sig fra sin aller elskværdigste Side. Han var af Banken

blevet forberedt paa mit Komme, men noget Dementi blev der ikke af: Hvad Banken mente i saa Henseende, var ham ligegyldigt. For ham kunde Bladene skrive, hvad der lystede dem!

Forøvrigt stillede den danske Handelsstand sig under Kampen med „Vereinigte Bugsir“ bag Det Forenede Dampskibs-Selskab, der i denne Periode var ude for mangehaande Vanskeligheder, og Resultatet blev, at de to Parter i December 1904 sluttede Fred og enedes om en *modus vivendi* for de følgende fem Aar.

Ogsaa Svitzers Bjærgnings-Entreprise er jo et Slags Dampskibsselskab, og dets Direktør, den lille tætte Kaptajn Otto Hecksher hørte da med til Børsens faste Stok, selv om hans Ærinde i Børssalen, — hvor han meget ofte saas i Selskab med Bestyrelsens Formand, Carl H. Melchior — havde en noget anden Karakter end de øvrige Rederes. Selskabet ernærede sig jo hæderligt af de andre Rederiers hændelige Uheld, og Svitzer-Aktierne — der ganske vist ikke var noterede — hørte til de guldrandede og stærkt efterspurgte Papirer.

De større Rederier havde jo næsten alle deres Tilhold i København. En Undtagelse var „Vesterhavet“, der den Gang var hjemmehørende i Esbjerg, hvilket dog ikke hindrede, at Selskabets Reder, — Konsul D. Lauritzen — en og anden Gang gav Gæsterolle i Børssalen. Han nød Ry som en ualmindelig dygtig Mand i sit Fag, og med Misundelse saa de øvrige Redere, hvorledes han selv i de værste Depressionsperioder kunde indsejle et smukt Udbytte til sine Aktionærer. Det skyldtes blandt andet en gennemført Økonomi, og man paastod, at der ikke om Bord paa hans Skibe var en Tovende, som han ikke havde Rede paa.

Ganske naturligt var Skibsmæglerne — ogsaa de, der ikke drev Rederivirksomhed, men alene holdt sig

til deres egentlige Metier — stærkt repræsenteret ved det daglige Fremmøde. Det kunde endda hælde, at „gamle Willer“ — F. B. Willer — der var Skibsmæglerens Ældste, dukkede op blandt Skibsfartens Folk. Hans Bestalling gik helt tilbage til 1859, og i mange Aar havde han været Chef for Firmaet Schiött & Hochbrandt. Særlig Fortjeneste havde han indlagt sig ved sit Arbejde indenfor Handels- og Kontorist-Foreningen, i hvis Direktion han havde haft Sæde i mere end et halvt hundrede Aar. Hans Buste har da ogsaa i Foreningens Festsal faaet en ærefuld Placering sammen med Tietgens, Bramsens og Fritsches. Blandt de „kendte Ansigter“ var ogsaa Skibsmægler Carl Grove, der ligeledes tilhørte den ældre Generation, og Olaf Wulff, der sammen med Johan Baastrup havde overtaget det gamle Skibsmæglerfirma Petersen, Møller & Hoppe. Olaf Wulff var en Aarrække Mæglerkorporationens Formand, og det faldt i hans Lod i denne Egenskab at præsidere ved Korporationens Hundredaarsfest i 1908.

I nær Tilknytning til Skibsfarten stod jo Søforsikringens Mænd, og i Børssalens fire Hjørner var der indrettet Kontorer for hvert af de fire gamle Søforsikrings-selskaber: Det kgl. octroierede, der — stiftet i 1726 — var et af Verdens ældste Søforsikrings-selskaber, De private Assurandører, Den kjøbenhavnske Søassurance-Forening og Fjerde Søforsikrings-selskab. Der blev i Børstiden sluttet Forsikringer baade for Skibe og Ladning, og Selskabernes Direktører foretog fra deres Kontorer Strejftog ud over Børssalen, hvor navnlig den høje Carl Will med det morsomme buskede Skæg og det muntre Blink i Øjet nød megen og fortjent Popularitet. Han var som 14—15 Aars Dreng blevet ansat som Lærling i De private Assurandører og var i Løbet af godt en Snes Aar avanceret fra Stik-i-Rend-Dreng til Direktør.

*I Sofahjørnet ind mod Ryge-
værelset traf man daglig
Kornbørsens Nestor, Etats-
raad Wm. Th. Malling (t.h.)
Ogsaa Etatsraad Harald
Fritsche (t.v.) havde sin
Plads i denne Sofa.*

DET STORE FLERTAL af Børsbesøgende hørte dog ikke til de tidligere omtalte Kategorier, men repræsenterede Varehandelen, udgjorde altsaa de egentlige Groshandlere, der — spredt over Salen — grupperede sig efter Brancher eller paa anden Maade. Man vidste altid, saa nogenlunde, hvor man i Mylderet kunde træffe den, man søgte — ved denne eller hin Pille, i en bestemt Vinduesniche o. s. v.

Selv om man ikke paa den københavnske Varebørs, saaledes som en Hamburg-Købmand en Gang sagde om Børsen i Hamburg, kunde købe og sælge alt, selv gamle Bukser, saa afsluttedes der dog Forretning i en lang Række højst forskelligartede Varer: Korn og Foderstoffer, Frø og Mel, Smør og Fedt, Petroleum, Sprit, Huder og Skind, Kolonial og Hørkram, Trælast, Fisk, islandske og færøske Produkter, Bygningsartikler, Farvevarer, Tobak, Papir, Garn og Traad, Bomuld og forskellige andre Artikler tilhørende Manufakturbranchen. Medens Forretningerne paa Fondsbørsen alle var Kontantforretninger, der afvikledes den følgende Dag,

afsluttedes Forretningerne paa Varebørsen for Størstedelens Vedkommende paa Levering i Løbet af kortere eller længere Tid. Indenfor Varebørsen var det navnlig de tvende talstærke Brancher — Kornbranchen og Kolonialbranchen — der dominerede. De holdt begge til i Baggrunden af Børssalen. Her kunde man daglig i Sofahjørnet ind imod Rygeværelset træffe Kornbørsens Nestor, den gamle Etatsraad Wm. Th. Malling, om hvem der stod megen Respekt. I yngre Aar havde han været Deltager i det berømmelige danske Hamburger-Firma H. Pontoppidan & Co. og var blevet haardt ramt af Krisen i 1857. Senere havde han her i København oparbejdet en anselig Forretning i Kornbranchen og havde gennem sin personlige Indsats i den københavnske Kornarbitrage bidraget til at befæste dennes Prestige baade indadtil og udadtil.

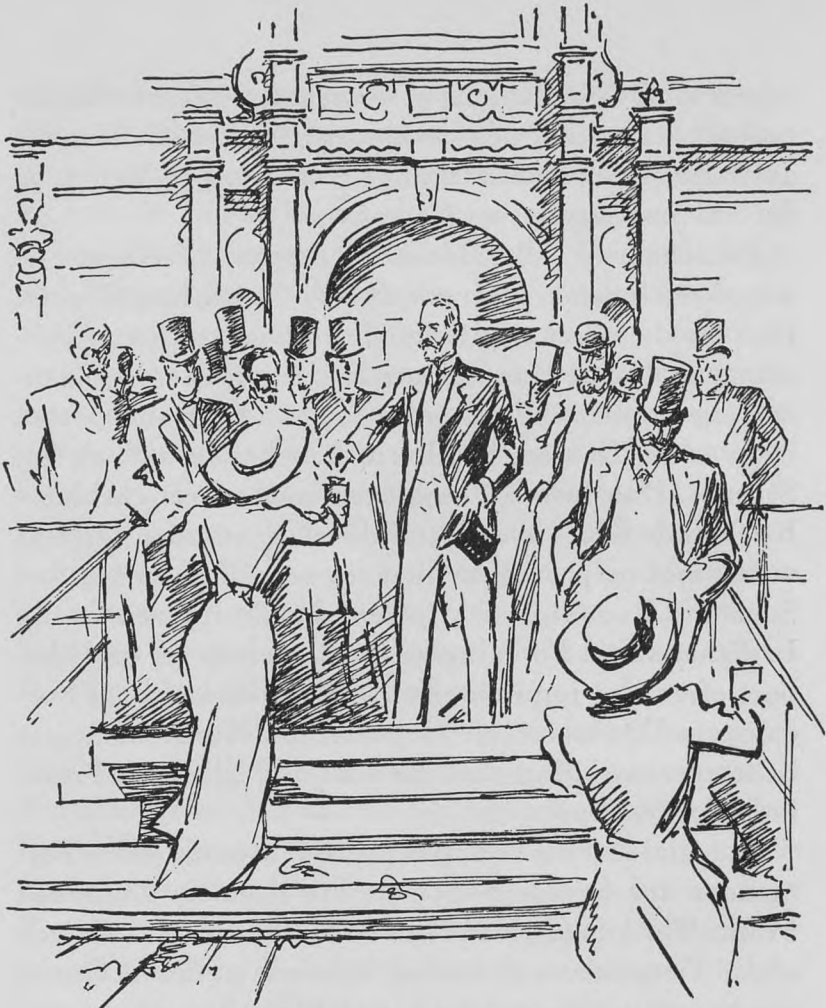
Etatsraad Malling hørte til de Skikkelser, som i hin Periode satte Præg paa Børsen, og det samme gjaldt Etatsraad Harald Fritsche, der ligeledes havde sin faste Plads i Sofaen ind til Rygeværelset. Indenfor Kolonialbranchen hørte han til Forgrundsfigurerne. Fra en ringe Begyndelse havde han i denne Branche oparbejdet en meget betydelig Forretning, men forøvrigt spillede han ogsaa paa andre Streng, idet han beskæftigede sig baade med Dampskibsekspedition og Assurance. Han var en Mand af levende Initiativ, frodig og impulsiv, virkede derfor ogsaa op i Aarene — trods de hvide Haar — med en ejendommelig Friskhed. Men een Gang havde han ladet sig friste længere ud, end han kunde bunde. Det var, da han havde ladet sig indrullere i den saakaldte Stores-Bevægelse og var optraadt som Medindbyder til „et cooperativt Selskab for at etablere Husholdnings-Stores efter engelsk Mønster“. Der havde da rejst sig en Storm imod ham, og en Adresse under-

tegnet af 964 Medlemmer af Grosserer-Societetet havde tvunget ham ud af den hæderværdige Komité. Men alt dette laa jo allerede adskillige Aar tilbage i Tiden, og der var forlængst groet Græs over.

Fritsche var i Besiddelse af megen Almensans og nærede en levende Interesse for den Stand, han tilhørte. Han havde været medvirkende til Oprettelsen af Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse, og i Handels- og Kontorist-Foreningen tog han Formandsposten i Arv efter Tietgen, hos hvem han havde haft en høj Stjerne. Han ledede Foreningen som en ret eksklusiv Købmænds-Klub, hvor man ikke slap ind uden først at være vejjet og prøvet, hvilket jeg selv fik Erfaring for: Som ung Redaktør af „Børsen“ havde jeg ved festlig Lejlighed været Foreningens Gæst, men da jeg umiddelbart efter blev improponeret som Medlem af to af Foreningens Direktører, blev jeg efter alle Kunstens Regler ballotteret ud! Man ønskede ikke til daglig at se Presse indenfor Murene.

Kolonial-Børsen talte paa dette Tidspunkt selve Formanden for Grosserer-Societetets Komite, Etatsraad Frantz Th. Adolph, blandt sine Medlemmer. Han havde afløst Tietgen som Formand, og alene af denne Grund var han til en Begyndelse hjemfalden til en smaalig og nærgaaende Kritik, som dog prellede af overfor hans ranke og ridderlige Personlighed og efterhaanden ganske forstummede. Sin Formandsgerning varetog han med megen Takt og med naturlig Værdighed, og han kunde optræde baade myndigt og stærkt, naar det gjaldt Hævdelsen af Handelens Interesser eller Komitéens Prestige.

Som Handelens Førstemand viste Adolph baade Initiativ og Handlekraft. Det var ham, der kort før Aarhundredskiftet fik Grosserer-Societetets Komite til

Mens Grossererne veg til Side, gik Handelens Førstemand frem og lagde sin Skærv i den Bøsse, en ung, nydelig Skuespillerinde rakte op imod ham.

at stille sig bag Holger Petersen og derved muliggjorde Købmandsskolens Opførelse. Det var ligeledes ham, der ved sin formidlende Evne i Aarhundredets Begyndelse samlede Byerhvervene til enig Optræden, ligesom det var under hans Førerskab, at det store nordiske Handelsmøde angaaende Konnossements-Klausulerne i 1902 afholdtes her i København med Deltagelse baade fra de skandinaviske Nabolande og fra Hamburg.

Der stod da efterhaanden megen Respekt om Etatsraad Adolphs Person. En lille Episode fra den første Børnehjælpsdag i Maj 1904 har fæstnet sig i Hukommelsen: En Kreds af unge Skuespillerinder med Folke-teatrets daværende Direktrice, Fru Betty Nansen, i Spidsen havde ved Børstidens Indtræden taget Rampen i Besiddelse, og ingen Børsgæst slap gennem denne Damekæde uden at maatte bøde til Dagens Formaal. Mens Fru Nansen kunde notere et smukt Udbytte af sine Børsforretninger, var der ingen rigtig Gang i den indendørs Omsætning. De københavnske Grosserere foretrak paa denne Foraarsdag Platformen foran Indgangsdørene, hvorfra de fulgte den muntre Jagt og under Latter og ildnende Tilraab udpegede snart et, snart et andet Offer, som intet anende nærmede sig Rampen. Sceneriet genkaldte i Erindringen de glade Fastelavns-dage 30—40 Aar tilbage, da Børsherrerne fra deres ophøjede Stade kastede Skillinger i Grams til den udklædte, bøsseraslende Ungdom.

Pludselig traadte en rank og slank Skikkelse ud fra Børsen, og mens Grossererne ærbødigt veg til Side, gik Handelens Førstemand venligt hilsende frem til Rampen og lagde sin Skærv i den Bøsse, en ung, nydelig Skuespillerinde rakte op imod ham. Det hele var for saa vidt ingenting, og alligevel var der over den lille Scene det uudsigelige, som uvilkaarlig kaldte Bifaldet frem fra de omstaaende.

*

Foruden det gamle Adolph'ske Firma talte Kolonialbranchen en Række anselige Virksomheder, hvis ledende Chefer var sikre Gæster paa den daglige Børs. Louis Meyer — der var lige berømt for sine Whiskers og for sin store Børneflok, af hvilken Sønnen Ernst senere i en Aarrække blev Komitéens Formand — og Selgen

Sthyr havde begge oparbejdet landsomfattende Forretninger og var hver for sig særprægede Købmandsskikkelser. Der er en lille pudsig Anekdote fra denne Periode. Da Eduard Rée i sin Tid etablerede en Kampagne mod Kjøbenhavns Dampmøller, mødte denne en haardnakket Modstand fra Louis Meyers Side. I Børsalen, hvor Rée — der var kendt som en vittig og slag-

*Siegfred Goldschmidt, Louis Meyer
og Selgen Sthyr.*

færdig Mand — daglig gav Kur for en Kreds af ældre og yngre Børsfolk, kom en kendt Grosserer hen til ham og spurgte: „Har De ikke set Louis Meyer?“

„Meyer?“ — gentog Rée i en dyster Tone — „Louis Meyer er død!“

Spørgeren saa forvirret paa Rée, som med Gravrøstfortsatte: „Han døde i Gaar!“

I Gaar — det var netop den Dag, Meyer paa

afgørende Maade havde taget Afstand fra hans Planer, og for Rée var Louis Meyer da ogsaa i lange Tider en død Mand — hvad der ikke hindrede, at han levede videre med ukueligt Livsmod og opnaaede en meget høj Alder.

Den paagældende Aktion indenfor Kjøbenhavns Dampmøller — hvis Hovedaktiv i mærkelig Kontrast til Navnet laa i Malmø — vakte iøvrigt et stærkt Røre. Den af Direktør Eduard Rée ledede Aktionærgruppe, som efterhaanden ved Opkøb havde sikret sig Majoritet i Selskabet, benyttede denne sin Magt til at afsætte Sel-

skabets mangeaarige Formand, Etatsraad C. A. Olesen — som paa dette Tidspunkt tillige var Formand for Grosserer-Societetets Komite — fordi dennes Idéer om Virksomhedens Konsolidering var en Hindring for dens Ønsker. Kampen mellem Majoritet og Minoritet indenfor Selskabet fik da Karakter af en Kamp mellem Selskabsinteresserne paa den ene og de spekulative Aktionærinteresser — der stiledede mod store Udbytter og Ud vending — paa den anden Side. Kampagnen fik i flere Henseender et dramatisk Forløb. En Mand som Nationalbankdirektør Rud. Tvermoes, der hørte til de stille i Landet og ellers aldrig traadte frem, stillede sig i en offentlig Udtalelse bag Etatsraad Olesen, og det samme gjaldt den daværende Handelsminister, O. B. Muus, der gjorde opmærksom paa, at en saadan „Udnyttelse af en tilfældig Kapitalmagt“ gav Vind i Sejlene til Kravene om stærkere Kontrol med Aktieselskaberne. Selve Grosserer-Societetets Komite fandt sig foranlediget til at udtale sin Tak og Tillid til sin Formand for hans Holdning og Optræden og til — hvad der for den hæderværdige Komité var noget ganske usædvanligt — at lade denne Udtalelse offentliggøre som en Haandsrækning til den krænkede Børsmoral.

Affæren gav Genlyd langt ud over den snævre Børskreds og kaldte bl. a. Forfatteren Otto Benzon frem i „Børsen“ med et indigneret Indlæg imod, at en tilfældig Spekulationsgruppe saaledes pludselig kunde sætte en samvittighedsfuld og fremsynet Bestyrelse Pistolen for Brystet og „børsmanøvrere den Værdi, hvormed Bestyrelsen har villet konsolidere Selskabet over i sine egne fedtede Lommer“. Om Lovligheden kunde der ganske vist ikke tvistes: Det sejrriige Kompagni kunde henholde sig til Albertis Ord: „Alt det, man ikke har Lov til, staar i Straffeloven“. Men der var en anden Lov — en uskre-

ven Lov — som *gentlemen* vil *know by heart*, og som de, hvem en *gentlemans* Tænkemaade er fremmedartet, ikke burde kunne haane ustraffet!

Saa højt gik Bølgerne, og det varede en rum Tid, inden Sindene faldt til Ro. Men Eduard Rée bevægede sig tilsyneladende uanfægtet rundt i Børssalen og mødte alle Angreb med et Smil og et Skuldertræk. Aktiemajoritetens Mænd satte sig til Rette i Bestyrelsessæderne og indkasserede 6—7 Aar senere ved Selskabets Likvidation som Slutløn for sine Bestræbelser en Afviklingskurs paa 268 pCt. — foruden hvad den i Mellemtiden havde taget hjem gennem Udvanding og rundelige Udbytter.

*

En ganske særlig Respekt stod der om „Onkel Moses“, Seniorchefen for det hundredaarige Firma Moses & Søn G. Melchior, der endnu paa dette Tidspunkt havde sine Sejlere gaaende paa Vestindien, hvorfra de hjembragte Sukker og Rom. Lille og uanselig af Vækst forenede Moses Melchior i sin spinkle Skikkelse en Uegennyttighed og Hjælpsomhed, som næsten var legendarisk, med en fremragende Købmandsevne.

I unge Dage havde han foretaget en Rejse til Australien og Østen, og det var først og fremmest ham, der havde skabt det gamle Firmas Verdensforretning. Betegnende for hans og Firmaets Indstilling var de kloge Købmandsord, han som et Motto skrev over sin og Firmaets Virksomhed: „*Look to the interest of others, before your own*“.

En mærkelig Mand: Trods Hjertelaget i høj Grad Forstandsmenneske. En Mand, der ikke søgte Strid, men heller ikke gik af Vejen for den. En Mand af udpræget Retfærdighedsfølelse, men tillige en frygtløs Mand og trods det uanselige Ydre en Mand af Format.

Man fik et Indtryk af hans Personlighed og af den Respekt, der stod om ham, da han ved Banketten efter det store nordiske Handelsmøde i 1903, der havde samlet Repræsentanter baade for Norge og Sverige og for Hamburg, tog Ordet og i en Tale til Gæsterne gav et Rids af den mægtige Udvikling, Handel og Trafik havde taget i hans Tid, og ud fra denne Skildring trak Lini-erne op for den Fremtid, hvor han ikke selv kunde være med. Det var som om den lille spinkle Skikkelse voksede, der stod Myndighed om ham og fra alle Sider slog Bifaldet ham imøde.

Faa Maaneder før han døde, var Moses Melchior blandt dem, der mødte frem ude paa Flyvepladsen for at hilse det første Luftskeib „Hansa“ Velkommen. Han var optændt af ungdommelig Begejstring, og han mindedes ved denne Lejlighed hin Søndag, da han som Dreng ved sin Faders Haand var vandret ud paa Toldboden for at se den første danske Damper „Caledonia“.

„Fra „Caledonia“ til „Hansa“!": Hvilket Perspektiv laa der ikke i dette!

En Modsætning til Moses Melchior var i det rent Ydre Siegfred Goldschmidts høje Skikkelse med det ejendommelige hvide Skæg. I ganske ung Alder var han — i Kriseaaret 1857 — blevet optaget i den af Morbroderen Adolf Trier grundlagte Kolonialforretning. Med ham, siger Firmaet Trier & Goldschmidts Historiograf, Herman Trier, kom Verdensblikket ind i Forretningen, og det var da ogsaa først og fremmest ham, der fra Butiksstatet førte den frem i første Række blandt Landets Kolonialforretninger. Bekendt er den lille Anekdote om Urtekræmmersvenden, der ved Handelseksamen blev spurgt om, hvor man vel fik Rosiner fra, og omgaaende besvarede Spørgsmaalet: „Fra Trier & Goldschmidt“!

Indenfor Kolonialbørsen nød ogsaa Hartvig Dessau megen Anseelse. Mens hans Speciale var Sukker, havde Ferd. Andersen — der endnu i sin høje Alder er en aktiv og i alle Forhold stærkt interesseret Købmand — særlig opdyrket Forretningen i Kaffe, og det samme gjaldt C. Lillienschiold, der forøvrigt havde taget Ini-

*Konsul Broberg
vidste alt, hvad der
var at vide om
Kaffe.*

tativet til Oprettelsen af Foreningen af Kolonialgrossister i København og i nogle Aar virkede som dennes Formand. Senere — efter Verdenskrigen — blev han i nogle Aar Formand for Grosserer-Societetets Komite.

En Type for sig var Konsul C. A. Brøberg, der var Arvtager til det gamle berømmelige Kaffefirma Chr. Broberg & Co., der en Gang havde været Nordens største Forretning i Kaffebranchen. C. A. Brøberg vidste alt, hvad der var at vide om Kaffe, en Viden, som han i en lang Aarrække gennem sine Beretninger i „Børsen“ gjorde dette Blads Læsere delagtig i. Forretningen formaaede imidlertid ikke at fylde hans Tilværelse, interesseret som han var for alt muligt andet, og da først og fremmest for Sejlsporten. En Overgang havde han arbejdet for en Omdannelse af Societetet efter de moderne Handelskamres Mønster, og han var forøvrigt en af de faa Købmænd i Tiden, der havde Evnen til at fæstne sine Tanker og Idéer til Papiret. Der var aldrig Kedsomhed eller Dødvande, hvor Konsul Brøberg færdedes. Han var af en vis Stejlhed og tillige født Polemiker, der — altid oplagt til at tage en Dyst — førte sin Pen som en Fleuret. *À la guerre comme à la guerre.*

En mærkelig Modsætning til Konsul Broberg — den elegante og slagfærdige Bourgois og Sportsmand — var Chr. Gelert, der ved sin tunge, lidt slæbende Gang gav Indtryk af, at Mulden derude fra Landet, hvor han stammede fra, endnu klæbede ved Skosaalerne. Han var helt igennem *selfmade*. Ved utrættelig Flid havde han oparbejdet en ganske anselig Forretning med Kaffe paa Skandinavien, havde oprettet et Filialfirma i Hamburg og ogsaa iøvrigt udfoldet forretningsmæssigt Initiativ. Autodidakt, som han var, nærede han al mulig Respekt for det skrevne Ord. Det hændte ikke saa sjældent, at han selv satte Pen til Papiret, og han kunde virke helt pudsigt, naar han halvt genert med et lille lunt Blink i Øjet kom stikkende med en Artikel — en ny „Bjergpræken“, som han selv kaldte den —, men hans sunde Omdømme fornægtede sig sjældent. Desværre var Skæbnen ham senere hen ikke god.

I det hele taget talte Kolonialbørsen i denne Periode en Række særprægede Købmandsskikkelser, Cheferne for de gamle traditionsrige Handelshuse, der bag sig havde Generationers Arbejde, og unge, dygtige Købmænd, der satte sig Maal ud i Tiden. Vel var det saa, at forskelligt gammelt maatte omformes eller afvikles. De Melchior'ske Sejlere paa Vestindien havde set deres bedste Tid, og ude paa Christianshavn havde det gamle A. N. Hansen'ske Handelshus maattet afvikle sin Rismølle, der var grundlagt af selve Baron Hambroe. Men samtidig var Grunden lagt til nye Fremstød for dansk Handel. Oprettelsen af Det Østasiatiske Kompagni, som havde genknyttet den gamle Forbindelse mellem Danmark og Østen, underbyggede Tilliden til Fremtiden, og Handelen kunde udfolde sig frit, uden Gangkurv af nogen Art.

*Kornbørsens Mænd, efter Tegning
af E. Krause (1907)*

*I Forgrunden Grossererne C. C. Clausen, Th. Colding og O. B. Muus.
De øvrige Personer fra venstre til højre: Grosserer V. Lund, Direktør Oscar Hytten, Grossererne Frants Bay,
Wm. H. Smith, Herman Levin, Varemægler Just Cohen, Børstjener Schumacher, Grossererne
Hirsch og Nic. Carøe.*

KORNBØRSEN har i Aarenes Løb været undergivet stærkt skiftende Vilkaar. I tidligere Tider — da Danmark hørte til de korneksporterende Lande — gav Provinsens Opkøbere gerne Kornet i Kommission til de store københavnske Firmaer. Den Gang flød Børsgulvet om Efteraaret daglig, som Schovelin lejlighedsvis har udtrykt det, *med Markens Guld*. Det kunde efter en saadan Børsdag hænde, at Budene kunde feje saa meget Korn sammen, at de kunde faa en Forretning ud af det.

Senere, da Landbruget blev lagt om, og den industrialiserede Fremstilling af Smør og Flæsk blev det bærende, maatte ogsaa Kornhandelen slaa Følge. Det blev nu Kornkøbmandens Opgave at hente hjem det Korn og de Fodermidler, der som Raastoffer indgik i den ny Storproduktion, fra oversøiske Lande eller hvor det iøvrigt var at finde. Det var den københavn'ske Storkøbmand Jørgen Jensen, hvis Navn har blivende Klang indenfor den danske Forretningsverden, der — skønt hans Virksomhed ellers var knyttet til Jern og Petroleum — hentede den første Majsladung hjem til Danmark, og inden længe kom denne oversøiske Kornsort og det forskelligartede Handelsfoder — Oliekagerne — til at dominere Kornbørsen.

*

Hele denne Omlægning af Kornhandelen var ved Aarhundredskiftet en fuldbyrdet Kendsgerning, og Køben-

havn indtog paa dette Tidspunkt en betydende Plads indenfor europæisk Kornhandel.

Sædvanligvis holdt Forretningerne paa Københavns Børs sig saa temmelig paa det jævne, selv om man naturligtvis var undergivet de vekslende Konjunkturer, og der ikke mindst for Kornhandelens Vedkommende var Tider, hvor Dønningerne udefra skabte Bevægelse og Spænding. Een Gang havde Børsen følt sig draget ind i den store Spekulations Hvirvler. Det var da Erik Stokkebye i sin Tid havde iscenesat sine dristige og stortilede Opkøb af Korn, og Majsens — mens Priserne faldt — dyngede sig op i Frihavnens Pakhuse og paa dens Kajer.

Den Stokkebye'ske Forretning var paa dette Tidspunkt Nordeuropas — indbefattet Nordtysklands — største Kornfirma. „King Corn“, kaldtes Erik Stokkebye af Skibskaptajnerne, der i Havnen afleverede den dyrebare Last, og i Datidens Aviser figurerede han som „Børsens Kornkonge“. Men en skønne Dag brast Spekulationsboblen, og efterhaanden gik Majsdyngerne i Fordærv, saa at Folk maatte holde sig for Næsen, naar de kom i Nærheden af Frihavnen.

To Gange blev Stokkebye slaet ud, og efter sit andet Nederlag førte han for stedse en tilbagetrukken Tilværelse. Gennem sin Virksomhed havde han imidlertid brudt nye Baner for dansk Kornhandel, og trods de fejlslagne Spekulationer havde han ved sin omfattende Import bidraget til at bringe Frihavnen ud over den første vanskelige Periode. Han var en Mand af Format og en fremragende Købmandsbegavelse. Da han første Gang krakkede udtalte en Journalist overfor Tietgen en Beklagelse af, at Børsen nu, i det mindste for en Tid, vilde miste „sit bedste Hoved“, men rettede det undskyldende til „sit næstbedste“. „De kan roligt sige „det

bedste!“ lød Tietgens Svar. I en Aarrække havde Stokkebye forøvrigt i Grosserer-Societetets aarlige Handelsberetning skrevet Afsnittet om Korn- og Foderstoffer, og disse hans Afhandlinger nød Ry som rene Mesterværker i Retning af Fremstillingsevne og Klarhed.

Efter Afviklingen af de Stokkebye'ske Spekulationskøb gled Kornhandelen ind i et jævner Leje, men naar Stokkebye's lille tætte Skikkelse med det runde, glatragede Ansigt og de plirrende Øjne, senere hen i Tiden en og anden Gang viste sig i Børssalen, hilstes han altid med Respekt.

*

I det foregaaende er allerede omtalt Kornbørsen's Nestor, Etatsraad Wm. Th. Malling; men ved Siden af Malling talte Branchen en Række andre betydende Købmænd. Blandt de fremmeste var Oscar B. Muus, hvis Forretning, der var taget i Arv efter Faderen, spændte baade over Hovedstad og Provins. Han var en flittig og dygtig Købmand, som skønt udgaaet fra Provinsen bevægede sig indenfor den københavnske Børsverden som Fisk i Vandet, og han udfoldede et betydeligt Arbejde i sin Stands Interesse. Det var derfor ikke saa underligt, at hans Ungdomsven og Landsmand Klaus Berntsen, — de var begge Fynboer — da han i 1910 dannede sit Ministerium, overtalte Oscar B. Muus til at overtage Posten som Handelsminister. Sagligt var han uden Tvivl fuldt paa Højde med Opgaven, men han var ganske uvant med at bevæge sig i den røde Bygnings Irgange, og blev heller aldrig fortrolig med de parlamentariske

Børsviddet konstaterede i disse Aar, at Oscar B. Muus' Paryk spillede stadig mere i det gulgrønne.

Cirkler. Denne Periode af hans Tilværelse beredte ham derfor adskillige Skuffelser, og paa Børsen, hvor han ogsaa i sin Ministertid hyppigt viste sig, konstaterede man, at hans Paryk — som Børsviddet i al Godmodighed ogsaa tidligere havde draget Varsler af — i disse Aar spillede stadig mere i det gulgrønne — af Ærgrelse!

Ligesom Muus og andre udrettede Th. Colding et stort Arbejde indenfor Arbitragen. Hans statelige Skikkelse hørte til dem, der samlede Opmærksomhed, en Mand af megen forretningsmæssig *flair* og med et Initiativ, der strakte sig langt ud over Kornbørsens Rammer. Handelen var for ham ikke blot et Erhverv, men en Lidenskab. Ogsaa C. C. Clausen ragede op i Kredsen, lidt arrogant maaske i sin Fremtræden, men en Mand, til hvem der knyttedes Forventninger. Han havde i særlig Grad P. N. Damms Bevaagenhed, men ikke desto mindre sprang han, da hans Time kom, ind i Privatbanken, hvor han tog Styret efter Geheimeetatsraad Jul. Larsen. Nær forbunden med C. C. var den ivrige og temperamentsfulde Konsul Erik S. Henius, der altid var i Bevægelse og altid optaget af alt, hvad der skete omkring ham.

Ved Pillen nærmest Indgangen til Rygeværelset kunde man altid — som det ogsaa bekræftes ved det foran gengivne samtidige Interiør fra Kornbørsen — være sikker paa at træffe Nic. Carøe. Det var hans faste Staa-
sted, som han havde vundet Hævd paa, og som ingen faldt paa at antaste. Saa førte den lille Herman Levin en mere ambulante Tilværelse i Børssalen; det stavnsbundne laa ikke for ham. Han repræsenterede det store Hamburgerfirma Donner, hvilket nu og da kunde udfordre Børsviddet, og han lignede i Ydre og Temperament Broderen Carl, Censor ved Privatteatrene og Arvtager til den Ferslew'ske Presse. Carøe fik forøvrigt en

Del Aar senere en tragisk Skæbne, idet han — faa Timer efter at have forladt Kjøbenhavn — gik ned med en Damper, der paa Vej mod Østersøen ramtes af en Kæntringsulykke. Af de yngre fremadstræbende Kornkøbmænd havde I. Asmussen paa et kort Aaremaal oparbejdet en stor Forretning. Den Gang som senere var han stærkt interesseret i Tidens vekslende Spørgsmaal, som han veltalende — med sit let syngende sønderjydske Maal — førte frem paa Børsgeneralforsamlingerne eller med næsten videnskabelig Grundighed behandlede i „Børsen“s Spalter.

Blandt de ældre, særprægede Skikkelser indenfor Kornbørsen var Wm.O.Christiansen, en gammel Buldrebase, men en dygtig og brav Købmand, og den lille, meget talende og meget skrivende Adolph C. Levvysohn; han havde været Medstifter af Toldreformforeningen, havde under det omfattende Organisations- og Agitationsarbejde staaet ved Peschcke Kødets Side, og han bevarede højt op i Aarene en glødende Interesse for alt, hvad der angik det fri Købmandsskab. En afgjort Mod-sætning til den iltre og temperamentsfulde Adolph C. var den altid korrekte Gotfred Halkier, Broder til Forfatterinden Emma Gad og Arvtager til det gamle i 1874 grundlagte Handelshus G. Halkier & Co. Han var en nidkær Vogter af Traditionerne fra en Tid, da Handelens Veje og Vilkaar havde føjet sig adskilligt anderledes end senere. Sin Uddannelse havde han faaet hos Pontoppidan i Hamburg og Westenholz Brothers i London, og fra de unge Aar havde han faaet indpodet, at Købmandsskab — i ikke mindre Grad end

*Gotfred Halkier
var en nidkær Vogter af
Traditionerne.*

*Med Hatten lidt paa
Snur og altid med en
Vits paa Læben span-
kulerede Hytten gen-
nem Børsalen.*

Adel — forpligter. Over Gotfred Hal-
kiers Person var der en stiltfærdig For-
nemhed, og uden i mindste Maade at
være fremtrædende — tværtimod! —
gled han som noget selvfølgelig ind
paa fremtrædende Poster; blandt an-
det var han en Tid lang Formand i
Privatbankens Bankraad.

Men ved Siden af de foran nævnte
var der en hel Række andre Kornkøb-
mænd, som hver paa sin Vis gjorde
sig gældende paa den daglige Børs:
Den vennesæle Frants Bay, Damp-
møllersønnen fra Nakskov, der havde
oparbejdet en anselig Forretning,
„Børsen“s mangeaarige Kornmedde-
ler H. Kolthoff, hvis smukke, mandige

Officersskikkelse og varme Smil lyste op i Rækkerne,
Elkan Wulff, der var Militærets særlige Tillidsmand,
V. Lund & Edv. Knox, der ved Siden af Kornforret-
ningen drev Mølleri, og mange andre. V. Lund kom
siden hen — under Krigen — som Medlem af den over-
ordentlige Kommission ud for en strid Modvind og
maatte sammen med Direktør Heilbuth træde ud af
Grosserer-Societetets Komite. Indenfor Kornbranchen
har han imidlertid stadig hævdet en fremskudt Stilling
og beklæder endnu i sin høje Alder Posten som For-
mand for Voldgiftsudvalget for Korn- og Foderstoffer.

Blandt Møllerne var der iøvrigt den sirlige de Fine
Olivarius — en stiltfærdig og hjertensbrav Købmand af
et stærkt lyrisk betonet Gemyt —, der i en lang Aar-
række stod i Spidsen for De Danske Dampmøller, indtil
de maatte betræde Likvidationens Vej. Og saa Oscar
Hytten, der var Direktør for Kjøbenhavns Dampmøller,

hvis Hovedaktiv som tidligere nævnt laa i Malmø. Han spankulerede rundt i Børssalen som en Husarofficer, med Hatten lidt paa Snur, altid med en Vits paa Læben og med Munterhed og godt Humør i Følge, og naar han og hans gode Ven, den nordisk-blonde Frihavnsdirektør Evald Thielsen, der ogsaa hørte til de daglige Børsgæster, efter Børstid afpatrouillerede Strøget, var de selve Personifikationen af det glade København. Hytten var allerede den Gang mangeaarigt Medlem af Bestyrelsen for H & K.'s Understøttelsesforening, som hvis Formand han senere har øvet en anerkendt, betydningsfuld Virksomhed. Der vil en Gang i Tiden gaa Sagn om den mærkelige Mand, som, naar hans Navn paa H. & K. Foreningens Festsdage af en eller anden Taler nævntes med Hæder, rejste sig i hele sin Garderlængde og afkrævede den paagældende 20 Kr. som Bod til „Understøttelsen!“

— Noget helt for sig selv var Chr. Erichsen. Han var født Bornholmer, og Maalet røbede ham. Men naar han hyllet i sin Havelok som i en Toga skred gennem Børssalen, lignede han en gammel Romer, og da han skrev i Aviserne baade om Aktielov og Foderstoffer og meget andet, nød han Ry for at være en stor Vismand — var ogsaa kyndig i mange Ting — og blev følgelig taget paa Raad i mangt og meget. Der stod en Del Mystik om Chr. Erichsen. Det fortæltes, at Fru Fortuna havde ladet den store Gevinst falde i hans Turban — nogle paastod endda, at det var sket to Gange — og han var da draget af Lande med hele Familien for

Naar Chr. Erichsen, hyllet i sin Havelok som i en Toga, skred gennem Salen, lignede han en gammel Romer.

først at vende hjem igen, efter at de mange Penge var omsat i Værdier, som ikke fortæres af Møl og Rust. Noget maa der vel have været om det, for da han mange Aar senere — 80 Aar gammel — fejredes som Jubeloldning, hed det i en Sang:

Som et Plaster paa Parykken
Lotteriet staar ham bi,
og da først han havde Lykken,
ku' det aldrig bli' forbi.
Erichsen, ud med Erichsen!
Han paa Langfart drog med Kone og en Masse smaa.
Hjem med Erichsen og saa paa'en igen!
Saad'en Skovtur giver Kræfter til at mase paa.

Blandt de daglige Børsbesøgende lagde man Mærke til en Mand med en lidt duknakket og tung Skikkelse. Tilsyneladende bekymrede han sig ikke videre om, hvad der foregik omkring ham, men naar han paa sin Vej gennem Salen standsedes af denne eller hin, lyste et Smil op i det skæggede Ansigt, og Blikket hvilede med Velvilje og Varme paa den, han talte med. Det var Kornbørsens „Onkel Julius”, eller for at nævne ham ved hans gode Købmandsnavn: Grosserer J. C. Frost. Han havde taget den fædrene Forretning i Korn og Foderstoffer i Arv, men hvad der navnlig fangede hans Interesse var den mere teoretiske Side af Købmandsskabet. Skønt hans medfødte Tilbageholdenhed tilskyndede ham til at leve ubemærket, droges han af Organisationsarbejdet, og med sin sunde Dømmekraft udrettede han indenfor Voldgiftsudvalgene et stort og nidkært Arbejde.

Den største Virksomhed indenfor Branchen — Korn- og Foderstof-Kompagniet — var forøvrigt som fremgaaet ved en Sammenslutning af en Række store østjydske Firmaer knyttet til Provinsen. Forretningens Sæde var paa dette Tidspunkt Aarhus, hvor Direktør

F. S. Danielsen.

Chr. G. Hansen residerede, men naturligvis maatte Firmaet staa i nær Rapport til Børsen, hvor det lidt ind i det ny Aarhundrede blev repræsenteret af den unge Wm. Mønsted, som et Aarstid tidligere var vendt hjem fra U. S. A., hvor han bl. a. havde arbejdet i Armour & Co.

*

Indenfor det System af Bedømmelses- og Voldgiftsudvalg, som i Aarenes Løb er skabt i Tilknytning til Københavns Børs, er Bedømmelses- og Voldgiftsudvalget for Korn- og Foderstofhandelen — der oprindelig var delt i to Udvalg, eet for Korn og eet for Foderstoffer — baade det ældste — oprettet i 1883 — og det, der har haft den største Betydning. Oprindelig var Antallet af afsagte Kendelser forholdsvis beskedent, men netop i Aarene efter Aarhundredskiftet steg Antallet af Kendelser meget stærkt, og i Tiden op imod Verdenskrigen naede man helt op paa det uhyre Tal af omkring 800 Kendelser aarlig!

Alt hvad der i Aarenes Løb har haft Navn og Betydning indenfor Handelen med Korn- og Foderstoffer har været draget ind i Bedømmelses- og Voldgiftsudvalgets Arbejde. Det betragtedes — og betragtes vedblivende — som en Ære at have Sæde i Udvalget, og det fortjener at fremhæves, at Hvervet alle Dage har været et Tillidshverv i egent-

Viggo Thorup.

ligste Forstand. Trods de betydelige Krav, som ofte stilles til Medlemmernes Medvirken, er der ikke til Arbejdet knyttet noget Vederlag, men de paalignede Gebyrer gaar ind i en Understøttelsesfond for Branchens trængende Medlemmer.

Som Sekretærer for Bedømmelses- og Voldgifts-Udvalget fungerede de skiftende Børsinspektører, i den Periode, der her er Tale om, F. S. Danielsen, hvis graasprængte, bebrillede Skikkelse gled ind i det daglige Børsbillede. Men desuden var der til Udvalget knyttet en juridisk Konsulent, hvis høje Skikkelse med den bredskyggede Bulehat tildrog sig almindelig Opmærksomhed, naar han paa sin Vandring til og fra Udvalgsværelserne maalte Børssalen med lange, ilsomme Skridt. Det var den unge Assistent i Sjø- og Handelsretten, Viggo Thorup. Ingen kunde ane, at han nogle Aar senere skulde gaa ind i „den store Bastian“s Rollefag, idet hans Navn gennem hans Dommervirksomhed i Verdenskrigens Aar blev alle Klausulæderes Skræk.

Nu og da skete det, at Børsens Publikum stimlede sammen om den saakaldte „Sorte Tavle“, der findes opslaaet paa en af Pillerne mellem de dybe Vinduesnicher ud imod Børsgade. Saa vidste man, at et eller andet Firma havde nægtet at respektere Voldgifts-Udvalgets Kendelse og derfor i Overensstemmelse med de gældende Regler var „slaaet op“ paa Tavlen, hvor det blev hængende til Oplysning og Advarsel, indtil det betalte den stipulerede Bøde. Men det hændte jo, at et Firma, naar det først var hængt op, forhærdede sig i Synden og lod haant baade om Opslag og Bøde, og det kunde da være blevet hængende paa Tavlen „til ævig Tid“, om man ikke en skønne Dag resolut havde bestemt, at de sort stemplede Firmaer skulde tages ned efter 20 Aars Forløb.

AF REPRÆSENTANTERNE for de øvrige Varebrancher — udenfor Kolonial og Korn — havde nogle deres daglige Gang paa Børsen, medens andre mødte paa bestemte Ugedage. Blandt de stadige Gæster var Victor Høffding, Seniorchef for det gamle N. F. Høffding'ske Firma — der havde til Huse i det historiske „Blasen“ paa Hjørnet af Nørregade og Gammel Torv — og Broder til Filosofi-Professoren. I Faderens Forretning havde han tjent sig op fra Dreng til „eksamineret Hørkræmmersvend“, og gamle N. F. Høffding havde endda i sin Egenskab af Oldemand for Hørkræmmerlauget selv eksamineret ham. — Han var en stout Købmand af den gammeldags, solide Type, og han havde oparbejdet en stor Forretning i Jern og Frø og alt, hvad der gik ind under Begrebet Hørkram. I det hele taget var Victor Høffding en Mand langt over Jævnmaalet, og hans Erfaring og Indsigt havde ikke alene skaffet ham Sæde i den hæderværdige Børskomit , men blev

H. P. J. Lyngbye og Victor Høffding.

tillige jævnlig paakaldt i Udvalg og Kommissioner, hvor der var Brug for købmandsmæssig Viden.

Et andet Medlem af „Hørkræmmernes Laug“ var A. C. Lemvig-Müller, der ligeledes var en stadig Gæst paa Børsen og ved Børsgeneralforsamlingerne. Hans særlige Kæphest var „Sommertiden“, som han utrættelig agiterede for, og som det ogsaa et enkelt Aar — vistnok 1916 — lykkedes ham at faa gennemført. Til sine Børn og enkelte Venner forærede han en Plakette i Bronze, formet som et Firkløverblad, paa hvis Blade han havde ladet indridse de Ord, der var Summen af hans retsindige Købmandsskab: Arbejdet adler — To seer mere end En — Opsæt ikke — Orden sparer Tid.

Megen Anseelse nød Johs. M. Holm, der som Indehaver af det gamle Thøger From'ske Firma havde vist sig som en fremragende Købmand. Allerede for en Del Aar siden havde han selv tredie — sammen med Jørgen Jensen og Aarhuskøbmanden Rud. Wulff — oprettet Det Danske Petroleums-Aktieselskab, der i sig forenede de tre Firmaers Petroleumsinteresser, og han fungerede stadig som Selskabets Formand med Sønnen, den senere Generalkonsul Chr. Holm, som ledende Direktør. Han var en retlinet Købmand og en Mand, som havde sine Meningers Mod. Det vakte saaledes indenfor de snævre Bank- og Børskredse adskillig Opsigt, da han udtraadte af Landmandsbankens Bankraad, fordi han ikke kunde billige og følte sig utryk ved Bankens Forretningsmetoder.

Navnet Holm repræsenteredes ogsaa af Etatsraaden fra Christianshavn Chr. Holm, Seniorchefen for det mere end hundreedaarige Firma Jacob Holm & Sønner, hvor han som Arvtager i tredie Generation med Dygtighed hævdede de nedarvede Traditioner.

Trælastbranchen var paa Børsen bl. a. repræsenteret

af Andreas Collstrop og Konferensraad H. P. J. Lyngbye, begge dygtige Forretningsmænd, der havde vundet Navn og Anseelse indenfor den københavnske Forretningsverden. Lyngbye — der efter Svi-
gerfaderen Em. Z. Svitser havde taget i Arv baade Svitzers Bjergnings-Entreprise (der senere udskiltes som et særligt Selskab) og den Svitser'ske Trælasthandel, som han yderligere oparbejdede, havde helt tilbage til Moritz G. Melchiors Dage — altsaa ogsaa gennem hele Tietgen-Perioden — haft Sæde i Grosserer-Societetets Komite. Der var over hans Fremtræden

*Andreas Collstrop
var den typiske
Storkøbmand.*

en rolig Elegance, og han var i det hele taget en Mand af Stil og Form, hvilket ikke hindrede, at han tillige som Selskabsmand kunde udfolde et muntert Lune og — naar det kunde falde — ogsaa en Sarkasme, der bed.

Andreas Collstrop var den typiske Storkøbmand, en stærk og uafhængig Personlighed, der ikke blot ejede den fødte Købmands Evne til at vejre en Chance, men tillige det Handlingens Mod, der griber til i rette Øjeblik. Han var af gammel Træhandlerslægt, og han havde oparbejdet det efter Faderen overtagne Firma til en Forretning af internationalt Tilsnit, saaledes at den indenfor sin Branche kom til at indtage en ledende Stilling i Handelen paa Østersøen. Desuden havde han interesseret sig i Skovproduktion og Imprægneringsvirksomhed baade i Tyskland og Rusland, havde i det hele taget som Foregangsmand brudt ny Baner for dansk Virksomhed baade hjemme og ude.

„Arbejdet — Livets Glæde“ var det Motto, han satte over sit Liv og sit Virke.

Mens Collstrops mangeaarige, nære Medarbejder Gros-

serer Axel Schmidt (Broder til Tegneren Alfred Schmidt) i mange Aar havde Sæde i Grosserer-Societetets Komite som sin Branches Repræsentant, tog Collstrop selv ikke Deli Organisationsarbejdet. Men naar han nu og da viste sig i Børssalen, hilstes han med Respekt, og det gjorde intet Skaar i Respekten for hans retlinede Personlighed, endsige for hans Købmandsgerning, da han en Del Aar senere, ved Landmandsbankens Sammenbrud, som Medlem af Bankens Delegation, ifaldt en Bøde for svigtende Tilsyn. Hvad han selv følte derved, skal være usagt, men han tog uden Ophævelse Konsekvensen af det passerede ved som sin rundelige Del af Delegations-Medlemmernes Erstatning til Banken at udskrive en Check paa en Million.

En stadig Gæst paa Børsen var Papirfabrikernes Direktør Trolle, der her mødtes med forskellige af Branchens fremtrædende Mænd, saaledes Emil Jensen — der fra Hotelfaget var gaaet over i Papirhandelen og havde oparbejdet en stor Forretning, der vedblivende bestaar som Aktieselskab —, K. L. E. Jensen, populært kaldet „Kle“, der sammen med Kjeldskov havde startet sit senere saa kendte Firma i Branchen, og Indehaveren af Købmagergade-Firmaet C. Levison junr., Grosserer Adolf Levison, der ikke blot var en dygtig Forretningsmand, men ogsaa ved sine selskabelige Talenter indtog en fremskudt Stilling indenfor det københavnske Bourgeois.

*

Oprindelig havde de københavnske Manufakturister holdt sig fjernt fra Børsen, men fra Midten af Halvfemserne havde de deres faste Mødedag — Fredag — og paa Krøyers store Børsbillede ser man baade S. Seidelin, Moresco, Emil Vett og Th. Wessel. I de følgende Aar blev Holger Petersen det naturlige Midtpunkt

for Børsens Manufakturgruppe. Med Jernflid havde han arbejdet sin store Forretning op, og ved Aarhundredskiftet havde han faaet gennemført sine Planer angaaende Købmandsskolen, hvis videre Udbygning fortsat optog hans Tanker. — Paa Børsen saas Holger Petersens nordiske Jætteskikkelse ofte sammen med den spinkle, sydlandsk

*Holger Petersen
og Harald Fridericia.*

udseende Harald Fridericia, som egentlig tilhørte Kolonialbranchen, men som efterhaanden ganske havde ladet sig opluge af Interessen for Købmandsstandens Ungdom. Daglig færdedes han paa Købmandsskolen, hvor han blev en Ven og Vejleder for de mange Unge, der flokkedes om ham, og som han hjalp, hvor han kunde. Mangen ung Købmand kom ved hans Bistand til Udlandet for at faa den Oplæring, som senere kunde frugtbargøres hjemme, og han slap aldrig „sine Dreng“, som han stadig korresponderede med og ogsaa senere hen bevarede Tilknytningen til. Hvis hans egne beskedne Midler ikke forslog, saa kendte Fridericia andre Veje, og overalt, hvor han henvendte sig indenfor Købmandsverdenen, mødte han villigt Øre og aabne Hænder, fordi man overalt anerkendte hans uegennyttige Virke.

Til de mere sjældne Børsgæster hørte Peschcke Kød; hans slanke Skikkelse med det højt baarne Hoved under en pragtfuld Haarvækst var altid sikker paa at vække Opmærksomhed. Han var under alle Livets Forhold en Lysséer. En ridderlig Skikkelse, altid parat til at tage

en Dyst for det, han ansaa for Ret og rigtigt, men ogsaa altid parat til at sænke sin Kaarde for en Modstander. Som Frihandelens Vaabendrager maatte han siden hen under Verdenskrigen stille sig i skarp Opposition mod den radikale Regerings Tvangsstyre, og det var faktisk ogsaa ham, der paa de bevægede

Peschcke Køedt

Børsgeneralforsamlinger skød den første Breche i Systemet. Betegnende er det, at da han selv ramtes af Regeringens Kædehandelsbestemmelser og idømtes en Bøde paa 200,000 Kr., bevirkede dette kun, at hans Standsfæller sluttede endnu stærkere op om hans Person, og saa grundfæstet var Tilliden til hans Hæderlighed, at den Skæbne, som saaledes ramte ham, for mange blev det haandgribelige Vidnesbyrd om, at Systemet var gaaet over Gevind.

„Da jeg fik Meddelelsen om Dommen over Køedt“, fortalte en radikal Minister senere, „sagde jeg til mig selv, at der maatte være noget forkert ved hele Ordningen. Vi var kommen for langt ud“.

Adskillige ældre Købmænd vil endnu bevare Erindringen om den bevægede Børsgeneralforsamling den 26. Marts 1918, der krævede, at Grosserer V. Lund og Direktør Herman Heilbuth paa Grund af deres Forhold til Regeringens Tvangspolitik skulde udtræde af Komitéen.

Peschcke Køedt var allerede et Stykke op over Støvets Aar, men adskilligt yngre end sin Alder. „Jeg er i fortrinligt Kamphumør“ — skrev han i et Brev et Par Dage før Generalforsamlingen — „og jeg ønsker at vise Modstanderne, at de har faaet en slagfærdig

C. Olesen.

og utrættelig *Olding* at bides med.“ Som han stod der paa Talerstolen, rank og spændstig, tog han da ogsaa ved sin Personligheds Magt den tusindtallige Forsamling fangen, og han førte Angrebet med en Sikkerhed og en Styrke, som Gang paa Gang kaldte Bifaldet frem. Lad være, at han paa Forhaand havde Sympatien for sig, saa var der næppe nogen yngre, der kunde have ført Stødet med tilsvarende Overlegenhed og Elegance.

Heilbuths Svar var: „Jeg viger ikke for et Mistillidsvotum af denne Forsamling.“ Det var mere udæskende end vel overvejet, og i Løbet af de følgende 8 Dage bestemte han sig da ogsaa af Hensyn til „Komitéens Arbejdsfred“ til at nedlægge sit Mandat.

I Kredsen af københavnske Manufakturister saas ogsaa nu og da en ung Mand, høj og elegant af Skikkelse, stilfærdig af Væsen, men med et vindende Smil. Det var C. Olesen, der i Løbet af et kort Aaremaal havde skabt sig en sikker Position indenfor den københavnske Forretningsverden. Trods de unge Aar stod der Respekt om ham, fordi man vidste, at der bag det afdæmpede Væsen og det vindende Smil gemte sig en fremragende Købmandsdygtighed og en maalbevidst Vilje, der allerede havde sat sig frugtbare Spor baade her hjemme og andetsteds.

L. E. Bruun
og Fip-Rahlff

Smørfolkene var nær knyttede til Børsen, men navnlig om Torsdagen, naar Noteringen blev sat, mødte de talstærke frem, alle de landskendte Firmachefer: Carl Holbæk, Esmann, Jacoby, Rindom, Theodor Lund etc. Ogsaa Provinsens Repræsentanter, Joh. Baune fra Aarhus og Odense-Købmanden C. W. Kirchhoff. End-

Harald Klitgaard.

videre den høje L. E. Bruun med de kloge, glatragede, markerede Træk og den lille Etatsraad Rahlff, Fip-Rahlff kaldet efter hans Forbogstaver til Adskillelse fra Broderen Theodor. Han hørte til Veteranerne indenfor Smørhandelen og havde som en af de første beklædt Posten som Formand for Smørnoteringen, helt igennem en Købmand af den gamle Skole, for hvem Adjektivet „reel“ betød den højeste Ros, der kunde heftes ved et Købmandsnavn. Og saa var der Harald Klitgaard, der hørte til Pionererne i den sibiriske Smørhandel. Han indtog i en Aarrække blandt de hæderværdige Herrer i Grosserer-Societetets Komite Stillingen som Forsamlingens

Benjamin, men var forøvrigt den faktiske Leder af Smørnoteringen, selv om Formandskabet for at understrege Noteringens Betydning og give den øget Prestige var knyttet til selve Komitéens Formand.

En Gruppe for sig dannede de islandske Købmænd, der repræsenteredes ved Navne som A. T. Møller, Dines Petersen, Leonh. Tang og Zøylner.

Leonh. Tang, der var Formand for Foreningen af islandske Købmænd, havde bag sig en ikke helt almindelig Købmandsbane. Han tilhørte en vestjydsk Købmands- og Storbondedefamilie, der gennem mere end hun-

drede Aar havde haft Tilhold paa det historiske Nørre Vosborg i Ringkøbing Amt, og hans Skikkelse fortalte om hans Afstamning. Oprindeligt havde han etableret sig som Købmand i Ringkøbing, havde derefter i en lang Aarrække drevet Jernstøberi og Maskinfabrik i Holstebro, og først, da han var op imod de halvt hundrede Aar, havde han gjort Springet fra den vestjydske Købstad til Hovedstaden. De færreste vilde have klaret denne Volte, men for Tangs stoute og sejge jydsk Købmandssind var Vanskelighederne kun til for at overvindes, og han havde paa det for ham helt nye Felt oparbejdet en omfattende Handelsvirksomhed.

Bar Leonh. Tang Præg af *Jyden*, saa bar Thor E. Tulinius i ikke mindre Grad sin Herkomst til Skue. Man kendte i ham straks *Islænderen*. Han havde ikke passeret de 30, da han dukkede op paa Børsen som Købmand og Reder. Flittig, fuld af Initiativ, ihærdig i Forfølgelsen af sine Maal, men ogsaa temperamentsfuld og ikke let at bide Skeer itu med. Hans Achilleshæl som Købmand var en lidt for sangvinsk Indstilling, og en Tilbøjelighed til at slaa større Brød op end han kunde bage, men utrættelig i Bestræbelserne for at bryde nye Veje for den dansk-islandske Handel, satte han sig ved sin Virksomhed i denne Periode Resultater, som kom begge Folk til Gode.

— Blandt de yngre islandske Købmænd lagde man ogsaa Mærke til Westy Stephensen, der netop omkring Aarhundredskiftet, sammen med Stifterens Søn, nuværende Generalkonsul Bjarne Nielsen, var blevet optaget i det ansete Chr. Nielsen'ske Firma, hvorfra han

I Thor E. Tulinius
kendte man straks
Islænderen.

„Smørkrigen“,
Karikatur i „Klods-Hans“ 1910.

12-13 Aar senere gjorde Springet over i Nationalbanken. En vis Tilknytning til denne Gruppe havde ogsaa Firmaet Bloch & Behrens, hvis Hovedartikel var Uld, og hvis Seniorchef — Julius Behrens — med det hvide Patriarkskæg hørte til Børsens faste Stab.

*

Det er jo ikke alle Forretningsfolk, der slaar sig til Ro i en bestemt Baas. Nogle skifter over fra den ene Branche til den anden eller tager Chancen, hvor den melder sig. Det gjaldt saaledes Dethlef Jürgensen, der kort før Aarhundredskiftet havde overtaget Firmaet L. Paulsen & Co., som vistnok oprindelig havde handlet med Kolonial. Senere slog Dethlef Jürgensen sig paa Korn og Foderstoffer, men tog forøvrigt fat paa, hvad der faldt for. I denne Periode af sin Tilværelse var han optaget af Smørproblemet. Han havde hittet ud af, at Smøreksporten ikke betalte sig for Landet, og som altid, naar noget optog ham, gik han paa med krum Hals. Han skrev spaltelange Artikler om „Smørindustrien i Danmark“, og i Handels- og Kontorist-Foreningen tog han en drabelig Tørn med Landbrugets Folk. Det var netop paa den Tid, da Geheimeetatsraad Ludvig Bramsen efter at have overtaget Formandsposten brød med den tidligere indadvendte Virksomhed, slog Dørene op paa vid Gab og arrangerede en Række Diskussions-

møder, der samlede Folk i saa stort Tal, at de — Foreningen havde den Gang sit Domicil i Marmorhuset paa Kongens Nytorv — stod helt ud i Forstue og paa Trapper. Spørgsmaalet om Smørproduktionens Rentabilitet gav Anledning til langstrakte Drøftelser ud over Landet. Selv „Klods Hans” gav, som det vil ses af vedføjede Karikatur, sit Besyv med om „Smørkrigen”.

Dethlef Jürgensen drev blandt meget andet ogsaa Financieringsforretninger, og følgende Tildragelse vidner om, hvad han kunde faa ud af at „gaa paa Børsen”.

En Dag i Maj 1909 stod to Børsbesøgende i en Vinduesfordybning paa Børsen, da Dethlef, som han lidt familiært kaldtes, paa sin Vej gennem Børssalen standse og med sit lidt hæse sønderjydske Tonefald spurgte: „Naa, hvad nyt? Er der noget at gøre?”

„Naa, ja,” svarede den ene spøgende, „De kunde jo for Eksempel lave et lille Statslaan!”

Svaret virkede ganske elektricerende paa Dethlef Jürgensen, der straks fór over Gaden til Statsgældsdirektør P. O. A. Andersen, hos hvem han fik bekræftet, at man virkelig overvejede Optagelsen af et nyt Statslaan, og umiddelbart efter satte Telegrafene i Arbejde. Et Par Dage senere kunde han fremvise en Depeche, hvori en fransk Bankgruppe erklærede sig rede til at fremkomme med et Tilbud, og da Statsgældsdirektøren kort efter rejste til Paris for at forberede Jordbunden for et dansk 40 Millioners Laan, fulgte Dethlef Jürgensen efter.

Kort fortalt — da Tilbudene paa det udbudte Statslaan den 8. Juli aabnedes, viste det sig, at den af Jürgensens Firma L. Paulsen & Co. repræsenterede Gruppe af franske Provinsbanker var lavest bydende med et $3\frac{1}{2}$ pCt.s Laan til Kurs $94\frac{3}{8}$. Han havde til stor Fortrydelse for Statsgældsdirektøren slaaet den danske Stats gamle Forbindelse Credit Lyonnais ud!

I BAGGRUNDEN AF BØRSSALEN — til højre op imod Læseværelset — var Samlingsstedet for Aktieselskabsdirektørerne, de store Industriledere, som paa deres Vis var med til at præge Datidens Børs. Her mødte man daglig — foruden de tidligere nævnte — Spritfabrikernes Direktør, C. A. Olesen, høj og kraftig af Skikkelse og med de paa en Gang faste og godlidende stærke, jydsk Træk. Skønt Industrimand, havde han allerede i Tietgens Tid faaet Sæde i Børskomiteén, og blev endda efter Adolph Komiteéns Formand, en Stilling,

C. A. Olesen.

ling, som ingen Industrimand før eller senere har indtaget. Det var Etatsraad Olesen, der sammen med Konsul Monrad som Provinshandelsstandens Repræsentant — under en Audiens paa Charlottenlund Slot den 9. Oktober 1908 — af Kong Frederik VIII modtog Tilsagn om, at Handelen ved Ministeriet Neergaards Dannelse skulde faa sit mangeaarige Ønske om Oprettelsen af et Handelsministerium opfyldt.

Ogsaa Carl Gammeltoft, De danske Sukkerfabrikers myndige Leder, saas daglig i denne Kreds. Det skyldtes i første Række hans fremragende Købmandskab, at Sukkerfabrikerne opnaaede de

smukke Regnskabsresultater og den konsoliderede Stilling, som netop i disse Aar gjorde Sukkeraktier til Børsens fornemste Spillepapir. Med skarpt Blik for Sukkeraktiernes „indre Værdi“, havde Eduard Rée udsøgt netop disse Aktier til sit særlige Objekt. Tilliden og Forventningerne til Sukker byggede ikke blot paa Selskabets Indtjeningsevne, men tillige og nok saa meget paa den fortrinlige Status, som ikke hidtil havde været tilstrækkelig paaagtet, og Aktierne blev da ogsaa efterhaanden drevet stærkt i Vejret. Alt dette var dog ikke efter Gammeltofts Hjerter, og saa langt han evnede, satte han sin Myndighed ind mod de Rée'ske Udvandingsplaner. Intet Under, at Konstellationen Gammeltoft-Rée paa bevægede Børsdage samlede Børsinteressen som i et Brændpunkt.

Konstellationen Gammeltoft-Rée samlede Børsinteressen som i et Brændpunkt.

Men frem for nogen var det vel nok Brødrene Dessau, der i Almindelighed satte Kulør paa Direktørhjørnet. De dannede for saa vidt deres egen lille Kreds. Der var nu først Benny Dessau, temperamentsfuld og interesseret, altid aktiv, altid i Bevægelse. Naar han gled ind gennem Glasdørene, var der Fart og Flugt over hans spændstige Skikkelse, og han virkede næsten elektricerende paa sine Omgivelser. Saa virkede Broderen Martin — modsætningsvis — næsten lidt indolent. Han var det blot ikke! Martin Dessau var et lyst Hoved, og det havde under Livets vekslende Forhold næsten været en Sport for ham, at *komme tidlig*: Kun

en Snes Aar gammel var han blevet Svineslagteri-Direktør. Kun 32 Aar gammel var han som administrerende Direktør traadt i Spidsen for Landets største Industri-Koncern, Burmeister & Wain. Og senere havde han i en Aarrække hævdet sig som Danmarks yngste

*Brødrene Dessau satte fremfor nogen
Kulør paa Direktørhjørnet.*

Etatsraad. Han var munter og fornøjelig i Samvær og en Mand af megen Charme. Til disse tvende sluttede sig gerne den tredje Broder Hartvig Dessau, den ældste af Brødrene, der havde valgt det fri Købmandskab og som tidligere nævnt havde oparbejdet en anselig Forretning i Kolonial, specielt i Sukker. Og nu og da hændte det, at Kredsen udvidedes til fire, nemlig naar Harry Dessau — der var

Direktør for Tekstilaktieselskabet Mogensen & Dessau i Odense — gæstede Hovedstaden og Børsen.

Som administrerende Direktør for Burmeister & Wain havde Martin Dessau lagt megen Forretningsdygtighed for Dagen. Hans Interesse for alt, hvad der stod i Forbindelse med Landbruget havde bl. a. ført ham ind paa Fremstilling og Eksport af Centrifuger, men her mødte han haard Konkurrence fra svensk Side, og da den langvarige Fragtmisère i Aarhundredets Begyndelse efterhaanden virkede stærkt tilbage paa Skibsbygningsarbejdet, blev Resultatet en Række højst ugunstige Aar, der bragte Kurserne paa Selska-

bets Aktier helt ned under 50⁰/₀. Heri indtraadte imidlertid i Foraaret 1909 en Forandring. Paaskelørdag — der indeklemt mellem to Helligdage sædvanligvis var saa temmelig forretningsløs — viste der sig pludselig betydelig Købelyst for Aktierne, som avancerede en halv Snes Procent. Burmeister & Wain var Dagens Børs-sensation. Det svirrede med allehaande Rygter, men hvad der laa bag, vidste ingen. Direktøren henviste til Bestyrelsens Formand, Admiral Richelieu, der meldte Hus forbi, og Selskabets Bankforbindelse, Geheime-etatsraad Jul. Larsen rystede blot paa Hovedet med et: „Syv Segl for min Mund“. Dette øgede kun Spændingen og vakte samtidig berettiget Uvilje. Først langvejs hen fik man Forklaringen: Selskabet havde afsluttet den aarelange Konkurrencekamp med det svenske „Separator“-Bolag, som paa gunstige Vilkaar havde afkøbt B. & W. Centrifugeforretningen. I de følgende Opgangsaar for Skibsfarten kunde Selskabet da sætte alle Kræfter ind paa Værftsarbejdet og kunde tre Aar senere lancere den nye Skibstype: Dieselskibet, der ved sin Sejrgang over Havene gjorde Burmeister & Wains Navn verdenskendt.

Til den Dessau'ske Børskreds hørte blandt andre den unge Direktør Axel E. Schou, der havde tiltraadt Direktørstillingen i Hørsholm Klædefabrik omtrent samtidig med, at Martin Dessau havde afløst Vekselerer Ad. I. Levin som Formand i Bestyrelsen. Der var over hans Person en Friskhed og Charme, som vandt ham mange Venner indenfor Fagfællernes Kreds, og hans aabne, vennesele Ansigt straaledede om Kap med den altid nystrøgne Cylinder.

Ogsaa Herman Heilbuth og Ludvig Elsass havde deres Tilhold i Direktørhjørnet. Heilbuth var paa dette Tidspunkt Direktør for Dansk Svovlsyre- og Super-

phosfat-Fabrik, men dermed var intet sagt om hans Placering iøvrigt. Med sin gnistrende Intelligens og sine vidt spændende Interesser hørte han ikke til dem, der lod sig indregistrere i en bestemt, afgrænset Rubrik. Hans skarpt skaarne Profil var kendt langt ud over Børsens og Forretningsverdenens Rammer. Navnlig spillede han en fremtrædende Rolle indenfor det radikale Parti og dets Presse, og det var hans politiske Interesser, der senere hen — under Verdenskrigen — førte ham ind i Den overordentlige Kommission, hvor hans Virksomhed som allerede omtalt efterhaanden bragte ham i stærkt Modsætningsforhold til Handelens Mænd. — Elsass, der var uddannet i Firmaet Sophus Berendsen, var ved Firmaets Overgang til Aktieselskab i ung Alder blevet Direktør for dette. Som Forretningsmand af den moderne Type forenede han dristigt Initiativ med gammeldags Soliditet, og med megen Dygtighed udvidede han efterhaanden sit Selskabs Rammer og underbyggede dets førende Stilling, navnlig indenfor Jernbranchen.

Nu og da dukkede ogsaa Direktør Adler Svanholms elegante Skikkelse op i Børssalen. Han havde endnu ikke gjort Springet over i Kulbranchen, men havde efter en alsidig Handelsuddannelse — blandt andet hos Thor E. Tulinius — arbejdet sig frem til en Direktørstilling indenfor Vacuum Oil Company, og han hørte til dem, hvis videre Gang indenfor Forretningsverdenen man knyttede Forventninger til. Kullene repræsenteredes i denne Periode af den joviale Chr. Kampmann, der senere i en lang Aarrække blev Branchens Repræsentant i Grosserer-Societetets Komite, og af Brødrene Carl og Emil Drost. Den første havde sammen med Konsul Flindt oparbejdet en betydelig Forretning, og da denne sammensluttedes med Villiam Callesens Kul-

forretning til De forenede Kulimportører, virkede Broderen, den lille, runde og glade Emil Drost, en Række Aar som Direktør indenfor Selskabet, indtil Steen Christensen knyttede sine Interesser til Selskabet og tog Styret.

*

Et Folkefærd for sig — og et levende Islæt i Børsbilledet — var *Varemæglerne*. De ilede fra Gruppe til Gruppe og forsvandt nu og da ind i et af Mæglerkontorerne bag Børssalen for at se paa Vareprøver eller for at udfærdige en Slutseddel. Det hørte jo til den edsvorne Mæglers velerhvervede Rettigheder, at han — i Modsætning til „Grosserer-Mægleren“ eller „Bønhasen“ — kunde underskrive en for Parterne bindende Kontrakt.

Blandt de mange ansete og dygtige Mæglere, som befolkede Børsen, vil mange endnu mindes de to statelige Brødre Ernst og Marcus Meyer, der aldrig svigtede en Børsdag; de virkede indenfor Kolonialbranchen, hvor de bl. a. havde skabt sig et Speciale i Kaffe. Samtidig havde de i deres Hænder saa at sige hele den islandske Handel for opgaaende Varer. Ernst Meyer, der i en lang Aarrække førte den officielle Kaffestatistik, stod senere under Verdenskrigen i nær Samvirken med Forplejningskorpset, idet han som dettes Mægler forestod alle Vareindkøb.

En karakteristisk Skikkelse var Felix Salomonsen, der med sin lidt knirkende Stemme og Hatten lidt paa Snur altid kaldte paa det gode Humør. Saa var der den lille tætte Mægler Prior, som led af Pladssyge og derfor aldrig dristede sig ud paa Børsgulvets store

Varemægler
Ernst Meyer.

Flade, men forsigtig bevægede sig langs Salens Vægge fra Sted til Sted. Indenfor Kolonialbranchen havde Børresen og Broe oparbejdet et stort Klientel. De to Kompagnoner var Kontraster — Broe høj og kraftig og rød-blond, Børresen lille og spinkel, men med det store martialske Overskæg, der var kendt af snart sagt hver eneste Urtekræmmer i Byen. Det hørte nu en Gang med til Mæglerens Bestilling, at han daglig uanset Vejret var paa Vandring fra Kunde til Kunde. Derfor talte man i tidligere Tid om „et Vejr for Hunde og Mæglere“.

En karakteristisk Skikkelse var Felix Salomonsen.

Just Cohen struttede af Energi og Humør.

Blandt de ældre indenfor Mæglerfaget, der ligeledes havde deres daglige Gang paa Børsen, var ogsaa F. Schiødt af Firmaet Swane & Hvalsøe og A. F. Siesbye, hvis Bestallinger som edsvorne Mæglere gik helt tilbage til 1863/64. Af de øvrige „kendte Ansigter“ var I. C. Eskildsen endnu en ung Mand, og det samme gjaldt Georg Holm, som kort efter Aarhundredskiftet havde overtaget Faderens — Alfred Holms — gamle, ansete Forretning. Og endelig var der Just Cohen, der — ladet med Energi og struttende af Sundhed og Humør — var velset overalt, hvor han viste sig, baade inden- og udenfor Korn- og Foderstofbranchen. Han hørte til dem, der sætter Kulør paa Tilværelsen, som altid

synes oplagt, og for hvem Arbejdet er en Fest. I sin Tid havde han faaet til Opgave at bistaa ved Afviklingen af de Stokkebye'ske Engagements. Hans Horisont var dog ingenlunde begrænset til Korn- og Foderstoffer, saa lidt som hans Arbejdsdag sluttede med den sidste Slutseddel. Stærkt politisk interesseret blev han i flere Perioder Medlem af Borgerrepræsentationen og ydede baade her og andetsteds en betydende Indsats. Navnlig blev der senere i de af Verdenskrigen skabte Udvalg og Kommissioner rig Anvendelse for hans Indsigt og Forhandlingsdygtighed.

Henimod Børstidens Slutning var der altid en Del Børsbesøgende, som fandt Vej ind i Læsesalen, hvor man i Fred og Ro kunde studere de fremlagte inden- og udenlandske Blade, eller i Rygeværelset, hvor man efter Dagens Anstrengelser kunde nyde Cigaren til en hyggelig Passiar. Her samledes ogsaa daglig lidt før Børstid en lille Kreds af Børsfolk, overvejende Mæglere og Kornfolk — Varemæglerne Just Cohen og Felix Salomonsen, Grossererne Frants Bay og Jul. Frost, Direktør Oskar Hytten og Vekselmægler Martin Henriques m. fl. — i to modstaaende Sofaer, hvor de „legede Sporvogn“. Her taltes om løst og fast — ikke just om Forretninger, men om, hvad den ene eller den anden havde mødt eller oplevet — og det daglige Samvær krydredes af mange muntre Anekdoter. Den tilfældige Passant, som nu og da var saa heldig at „komme med op at køre“ kunde sande, at det ikke var nogen kedelig Introduktion til Dagens Børs.

*Børstjeneren Schumacher
skaar de sidste Depecher op.*

SELV OM Københavns Børs kun var en svag Afspejling af de store udenlandske Børser, saa udfoldede der sig dog i den egentlige Børstid et stærkt pulserende, summende Liv. Man stimlede sammen om Tavlerne med de sidst ankomne Depecher eller Fonds- og Aktiebørsens Kursopslag. Telefon- og Telegrafbudene krydsede Salen, og Telefon-Boksene var til

Tider saa stærkt blokerede, at man maatte staa i Kø for at komme til.

Baade paa Varebørsen og paa Fonds- og Aktiebørsen paavirkedes Stemningen af de Meddelelser, som indløb udefra, fra de europæiske eller oversøiske Børser eller fra de store Industri- og Handelscentre. Navnlig stod man i Børstiden i nær telefonisk Rapport til Børserne i Hamburg og Berlin, og de daglige Kursdepecher fra Berlin blev ikke saa sjælden bestemmende for Tendensen paa vor hjemlige Fonds- og Aktiebørs.

Skudet i Serajevo den 28. Juni 1914 blev for de europæiske Børser Signalet til en Uroperiode saa bevæget som ingen tidligere. Efterhaanden som Situationen tilspidsedes, antog Udviklingen paa de store Børser en fuldkommen panikagtig Karakter. Fra Berlin, fra Lon-

don, fra Paris og de øvrige Børscentre indløb fra Time til Time Meddelelser om Angstsalg, der bragte Aktie- og Obligationskurserne til Fald, samtidig med at Varepriser og Diskontonoteringer strammede stærkt til.

Under alt dette bevarede den københavnske Fonds- og Aktiebørs et behersket Præg. Igennem længere Tid havde Børsvirksomheden været stærkt begrænset, der fandtes følgelig ingen spekulative Engagements af Betydning, og dette kom nu Børsen til Gode.

Lørdag den 25. Juli om Formiddagen naaede et Rygte om, at Czaren var myrdet, via Berlin, hertil. Nogle Timer senere dementeredes det officielt fra Petrograd, men baade i Berlin og i de andre Storstæder fik Børserne hin Formiddag et vildt bevæget Forløb. Mærkelig nok lod Panikken de paa Berlinerbørsen noterede danske Aktier og Obligationer saa ganske uberørt, og først da der tidlig Mandag Formiddag gennem et Telegram til Kong Christian indløb Meddelelse om, at Præsident Poincaré aflyste sit anmeldte Besøg i København for hurtigst mulig fra Petrograd at vende direkte tilbage til Paris, greb Uroen for Alvor ogsaa Københavns Børs, der denne Dag oplevede en Række stærke Fald, navnlig for de kursstærke Industripapirer.

I de følgende Dage lukkede den ene Fonds- og Aktiebørs efter den anden for at sætte en Stopper for den meningsløse Nedslagtning af Værdierne. Varemærkerne — navnlig for Korn — var panikagtig prægede, og man havde Indtryk af, at det økonomiske Liv var sprængt ud af sine Fuger.

Endnu Fredag den 31. Juli holdt Københavns Fonds- og Aktiebørs dog — sammen med de øvrige skandinaviske Børser — Skansen, men dermed var det ogsaa Slut.

I Løbet af Formiddagen modtoges en Række telegrafiske Meddelelser, der styrkede Haabet om en fredelig

Afvikling, men da jeg henad Kl. 3 vandrede opad Børsrampen, kom en Mand i fuldt Løb imod mig. Det var en Tysker ved Navn Albert, der var Prokurist hos Firmaet Kliatschko. Jeg standsede ham i Farten:

„Hvad er der paa Færde?“

„Tyskland er erklæret i Krigstilstand. Jeg er hjemkaldt!“ lød Svaret.

Et Haandtryk og han forsvandt.

Et Par Maaneder senere fandt han Døden ved den belgiske Front.

Børsen var som en Myretue. Paa Baggrund af de beroligende Formiddagsmeldinger var Noteringen begyndt i Forventningernes Tegn med delvis befæstede Kurser. Man var næsten naaet gennem Dampskibspapirer, da Bomben fra Berlin slog ned, men nogen Panikstemning indtraf ikke. I en Hurtighed førtes Opraabet til Ende uden videre Omsætning; for de fleste Papi-rers Vedkommende ogsaa uden Notering.

Paa Varebørsen stod Folk samtalende i spredte Smaagrupper. Al Forretning var kørt i Staa. Ingen vidste, hvad de nærmeste Timer vilde bringe, eller hvorledes Priser og Vilkaar vilde føje sig. Stemningen var alvorfuld, dystert afventende.

Fra Børsen gik jeg over Gaden til den røde Bygning for hos Handelsminister Hassing-Jørgensen at søge lidt nærmere Orientering om Regeringens Indstilling. Der var netop indkaldt til Ministermøde, og efter en kort Samtale fulgte vi ned gennem den flisebelagte Gang til Indenrigsministeriet, hvor Mødet skulde holdes. Da vi skiltes, sagde Hassing-Jørgensen med et lille Smil: „*Nu skal der regeres!*“

Disse Ord kunde være sat som Motto over de følgende fire-fem Aars „Regereri“ her i Landet.

Allerede inden Krigsmeldingen fra Berlin havde

Vekselererne med Tilslutning af Grosserer-Societetets Komite vedtaget i August Maaned at holde Fonds- og Aktiebørsen lukket om Lørdagene, og i Henhold til denne Vedtagelse holdtes der ingen Børs Lørdag den 1. August. Begivenhedernes Udvikling bevirkede imidlertid, at der skulde hengaa næsten fem Aar, inden Børsen aabnede igen *officielt*, men ganske vist medførte Omsætningens Krav, at man ret hurtigt fandt sig til Rette under uofficielle Former.

For Varebørsen blev Verdenskrigen skæbnesvanger. Efterhaanden som Telefonen havde vundet Udbredelse, var Børsbesøget vel svundet noget ind, men under uforandrede Forhold vilde Børshandelen dog være blevet fortsat gennem en længere Aarrække og vilde mulig en Dag have oplevet en Renaissance. Ved Krigens Udbrud gik Handelen en Overgang helt i Staa og maatte derefter tillempe sig Forholdene paa en saadan Maade, at den normale Børshandel i vidt Omfang blev sat ud af Funktion. Samtidig oversvømmedes Børssalen af en Fremmed-Invasion, der i Løbet af kort Tid saa at sige kvalte alt Børsliv udenfor Fonds- og Aktiebørsen, fordi Forretningsverdenens Folk simpelthen ikke kunde finde hinanden i dette støjende Virvar.

At det var en Værdi, der gik tabt, har man maaske ikke længer det rette Indtryk af. Det er i alle Tilfælde en ikke ualmindelig Opfattelse, at man klarer sig lige saa godt eller bedre med Telefonen, og at det derfor var Tidsspilde at gaa paa Børsen. Intet kan være mere fejlagtigt. Det personlige Samvær med dets Udveksling af Nyheder og Meninger stimulerede Initiativet og gav daglig Anledning til Forretninger, som ellers aldrig vilde være blevet til. Betegnende er det, at Storbankernes ledende Direktører aldrig forsømte en Børsdag. Selv i travle Tider havde de — baade Glückstadt og Damm,

Nationalbankens Direktører, og alle de andre Bankchefer — altid Stunder tilovers til det daglige Børs-møde, der baade for dem og for Forretningsverdenens Mænd fik sin Betydning ved det tvangfri Samkvem, som her bød sig til.

For nogle Aar siden blev der gjort et Forsøg paa at genoplive Børsen. Det mislykkedes ganske. Der var sket et Generationsskifte, og Mentaliteten var blevet en anden. Man forstod bl. a. ikke, at Værdien beroede paa, at det var Cheferne selv, og ikke deres Fuldmægtige, som mødte frem.

Kun en enkelt Branche, — Kornbranchen — er indtil videre blevet Børsen tro, men en Varebørs i almen Forstand eksisterer ikke mere i København. Den op-hørte den 31. Juli 1914. Den blev et Offer for Verdenskrigen.

